

POHOD ZA MIR 2017

21. septembra je mednarodni dan miru.
Ta dan bo v Ljubljani med 11. in 12.30 uro
potekal Pohod za mir 2017.
Udeležimo se ga tudi člani DIS

POŠTINA PLAČANA V GOTOVINI
PRI POŠTI 1102 LJUBLJANA

VESTNIK

INTERNO GLASILO DRUŠTVA IZGNANCEV SLOVENIJE 1941–1945

LJUBLJANA, SEPTEMBER 2017 – Št. 123–124

PROGRAMSKO VOLILNA SKUPŠČINA DRUŠTVA IZGNANCEV SLOVENIJE 1941–1945, 30. JUNIJ 2017

DNEVNI RED PROGRAMSKO VOLILNE SKUPŠČINE DRUŠTVA IZGNANCEV SLOVENIJE 1941–1945

1. Otvoritev in pozdrav
2. Sprejem dnevnega reda
3. Izvolitev delovnega predsedstva Skupščine DIS, zapisnikarja in overovateljev zapisnika
4. Sprejem poslovnika za delo Skupščine DIS
5. Poročilo o delu Društva izgnancev Slovenije 1941–1945 za obdobje od junija 2013 do junija 2017
6. Razprava o poročilu
7. Sprejem programa dela DIS za leto 2018
8. Razrešitev organov DIS
9. Predlog kandidacijsko-kadrovske komisije
10. Volitve organov DIS za obdobje 2017–2021
11. Sprejem sklepov Skupščine DIS
12. Sprejem izjave za javnost

Delovno predsedstvo Skupščine DIS 30. junija 2017, od leve proti desni Teodor Colnar, Majda Cvetanovski in Ivan Veble.

Skupščino DIS je vodila predsednica Društva izgnancev Slovenije 1941–1945 Ivica Žnidaršič. Najprej se je zahvalila za nastop Partizanskemu pevskeemu zboru, nato je pozdravila vse delegate in delegatke krajevnih in območnih organizacij DIS in člane organov Društva izgnancev

Slovenije 1941–1945. Posebej je pozdravila Janeza Podržaja, koordinatorskega domoljubnih organizacij Slovenije in predsednika Zveze vojnih invalidov Slovenije, ter mag. Franca Žnidaršiča, častnega člana DIS.

Nato je dejala, da je od 80.000 izgnanih in pobeglih pred izgonom

umrlo že 69.000 slovenskih izgnancev in da je v zadnjih 4 letih umrlo 1843 članov DIS; njihova imena so vpisana v Vestnikih DIS. Predlagala je poklon umrlim s trenutkom tišine.

Predsednica je nato predlagala dnevni red in delovno predsedstvo za vodenje Skupščine DIS. V delovno

predsedstvo so bili predlagani Majda Cvetanovski, delegatka KO DIS Maribor-Tabor, Teodor Colnar, delegat KO DIS Obala Koper, Izola, Piran Ankaran, in Ivan Veble, delegat KO DIS Dobova. Za zapisnikarja je bila predlagana Stanka Račič, za overovatelje zapisnika pa Anton Naroglav, delegat KO DIS Ljubljana Vič-Rudnik, in Marica Vehovec, delegatka KO DIS Ljubljana Center.

V verifikacijsko komisijo so bili imenovani Vincenc Zalezina, delegat iz KO DIS Sevnica, Jakob Medija, delegat iz KO DIS Bohinj, in Polona Cerkovnik, delegatka iz KO DIS Bled.

V volilno komisijo so bili predlagani Marjeta Pešec, delegatka iz Zagorja, Marjan Žibert, delegat iz KO DIS Velika Dolina, in Alojz Vidic, delegat iz KO DIS Srednja Dobrava.

V komisijo za sklepe so bili predlagani Rudi Zadnik, delegat iz KO DIS Škofja Loka, Mihael Žgank, delegat iz KO DIS Maribor Rotovž Pesnica, Alojz Jelovšek, delegat KO DIS Krško, Marija Zajc, delegatka KO DIS Litija, in Ivan Godec, delegat KO DIS Lenart v Slovenskih goricah.

Za skupščino DIS so se opravičili delegati iz Celja, Branika, Velikega Trna, Velenja, Murske Sobote, Petišovcev, Globoko-Pišce, Gornje Radgone, Laškega in Šentjurja pri Celju.

Udeleženci Skupščine DIS, 30. junija 2017 (Foto: Milan Skledar)

Zdenka Kaplan

UVOD K POROČILU O DELU DRUŠTVA IZGNANCEV SLOVENIJE 1941–1945 ZA OBDOBJE JUNIJ 2013–JUNIJ 2017

Delegati ste v pisni obliki dobili pregled aktivnosti DIS v minulih štirih letih in predvidevam, da ste to poročilo – čeprav je na 25 straneh, tudi prebrali.

Bilo je toliko vsakodnevnih dejavnosti, da vsega ni mogoče popisati.

Marsikaj pa ste lahko prebrali tudi v letnih poročilih, Vestnikih DIS in dopisih, ki vam jih pošiljam v krajevne in območne organizacije DIS.

Pomembno je, da je tudi v minulih štirih letih Društvo izgnancev Slovenije 1941–1945 na vseh ravneh dobro delovalo. Kljub starosti so bile redno sklicane skupščine DIS, sestajal se je Izvršni odbor DIS, Nadzorni odbor DIS in Svet DIS ter delovale so nekatere komisije. Tudi krajevne in območne organizacije DIS so sklicevale letne občne zbornice in imele dežurstva za pogovore s članstvom. V DIS deluje sedaj 84 krajevnih in območnih organizacij. KO DIS Nova Gorica ne deluje več in se je preimenovala.

Zahvaljujem se predsednicam in predsednikom odborov krajevnih in območnih organizacij DIS za dobro sodelovanje tudi v minulih štirih letih.

Naj omenim nekatere dejavnosti.

- Od oktobra 2013 do maja 2017 je izšlo 22 številčk Vestnika DIS. Žal ga dobiva le polovica članov DIS, zato bi bilo prav, da bi danes sklenili, da se skupaj s članarino pobere tudi prispevek za Vestnik DIS. Iz Vestnikov se dobro vidi skoraj vsa dejavnost DIS in člani DIS dobijo tudi številne informacije.
- Izdali smo knjigo »Nemčija še ni plačala vojne škode – vojna škoda in vojne odškodnine«, da bi o tem imeli na voljo podatke vsi vladni organi in zainteresirani člani DIS za gmotno škodo.
- Prek ZL Demokratične stranke dela, ki jo vodi mag. Franc Žnidaršič, častni član DIS, smo dajali poslanska vprašanja v Državni zbor RS, a so vladne stranke glasovale proti vsem predlogom.
- Zadnje pismo predsedniku vlade imate pred seboj, kjer piše, da naj vlada do konca junija 2017 pove, ali bodo vladne stranke v Državni zbor vložile predlog zakona o gmotni škodi.
- Povedati vam moram, da imamo napisan in pripravljen zakon o gmotni škodi

in se za to delo zahvaljujem mag. Francu Žnidaršiču, pri njem pa je sodeloval tudi mag. Gregor Kaplan. Če se vladne stranke v kratkem ne bodo odločile, ali bodo zakon vložile v DZ, bomo nagovorili kakšnega poslanca, da bo vložil zakon. O tem zakonu vam bo več povedal mag. Franc Žnidaršič.

- Uspeli smo ohraniti pravico do brezplačnega dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja in s tem prihranili vsakemu članu okrog 29 evrov na mesec. Že januarja letos smo opozorili Ministrstvo za zdravje RS, da mora v novem zdravstvenem zakonu ta pravica ostati. Pismenega odgovora od ministrstva od januarja še nismo prejeli.
- Upravne enote in nekatere domove za ostarele smo opozorili, da ne smejo za stroške oskrbe jemati rente in da pri vlogah za dodatke k pokojnini v premoženjskem cenenzu ne smejo šteti rente (16. člen Zakona o žrtvah vojnega nasilja).
- Pomembno je, da smo uspeli seznaniti predsednika Državnega zbora RS dr. Milana Brgleza z dejavnostmi DIS in da je kar dvakrat prišel na sedež našega društva.
- Zaskrbljeni smo nad poskusi enačenja med genocidnimi politikami nacističnega režima z zločini, ki so jih povzročali komunisti. Nesprejemljivo je, da se enači ta dva režima in obeležuje njune zločine ob isti priložnosti. Enačenje žrtev režimov je potvarjanje resnice. **Nacizem** je načrtoval uničenje ljudi z različnimi metodami: germanizacijo, izgonom prebivalstva, umori, uničenjem narodov (Poljakov, Čehov, Slovanov, Judov, Sintov). **Stalinizem** pa ni nikoli načrtoval uničenja etničnih in narodnostnih skupin. Celotno pri nas nekateri zanikajo holokavst. Zato so tako pomembni sestanki Mednarodnega odbora izgnancev, beguncev, žrtev fašizma in nacizma v letih 1920–1945. Ti sestanki so bili v letih 2010 in 2011 v Sloveniji, leta 2012 v Ukrajini, v Kijevu, 2013 v Rusiji, v Moskvi, 2014 na Slovaškem, v Bratislavi, 2015 na Češkem v Pragi, 2016 v Srbiji v Beogradu, letos bo sestanek 23. septembra 2017 na avstrijskem Koroškem. Iz teh sestankov so šli pozivi v evropski parlament, Združenim narodom

in predsednikom evropskih držav, naj ne dovolijo ustanavljanje nacističnih in fašističnih organizacij. V teh pisnih je opisana naša ogorčenost, da predsedniki držav ne storijo več, da se ustavijo vojne in uredijo po svetu razmere za 65 milijonov beguncev. Naslovnik pozivamo, naj se bolj seznanijo z življenjskimi pogoji ostarelih žrtev nacizma in fašizma in poskrbijo, da bodo agresorske države poravnale vojno škodo iz druge svetovne vojne.

- S podpisi vseh članov mednarodnega odbora je šlo tudi pismo Zvezi holokavst v Berlinu, da se pod pojmom holokavst mora šteti tudi genocid nad Slovenci.
- Mednarodni odbor je postal član Evropskega inštituta za spomine na holokavst in je 26. aprila letos v Evropski uniji organiziral sestanek o neuresničeni pravici do vojne škode. V Sloveniji smo mi edini prejeli vabilo na to konferenco. Prosili smo, da je na ta sestanek v Bruselj šel mag. Franc Žnidaršič in udeležencem posredoval podatke o naši tragediji. O tem smo več napisali v 122 številki Vestnika DIS.
- Predlani smo na mednarodnem odboru opozorili tudi na ustaško okupacijo slovenskih vasi in politiko Neodvisne države Hrvaške (NDH) do Slovencev. NDH je bila med drugo svetovno vojno na strani fašistične Italije in nacistične Nemčije. Sporazum z Nemčijo so podpisali že 13. maja 1941, z Italijani pa 28. maja 1941 in določili meje. K NDH so priključili večji del Bosne in Hercegovine in del slovenskega ozemlja: Jesenice na Dolenjskem, Pobrežje, Novo vas pri Mokricah, Slovensko vas in del vasi Čedem pri Kostanjevici. Nekaj sto Slovencev je bilo deportiranih v Jesenovac. Ustaši so na okupiranih slovenskih vaseh počeli strahotne zločine. V vasi Planina so ustaši v enem dnevu pobili vse moške. Tudi Brezovičani so bili odgnani, kasneje pa poklani. Oborožene enote NDH so med Slovencev povzročile najmanj 823 žrtev. **Predlagam**, da danes sklenemo, da se Vladi RS pošlje podatke o zločinih NDH nad Slovenci med drugo svetovno vojno in pobudo, da od Hrvaške zahteva plačilo vojne škode.

- Seminarji za potomce, prostovoljce DIS Da bi izboljšali pomoč pri delu krajevnih in območnih organizacij DIS in pospeševali pomoč pomoči potrebnim članom DIS, smo organizirali 5 seminarjev na sedežu DIS v Ljubljani. Datume smo objavljali v Vestnikih DIS. Ti seminarji so bili: 14. novembra 2013, 25. oktobra 2014, 5. decembra 2015, 14. maja 2016 in 10. decembra 2016.

Na seminarjih smo pričakovali večjo udeležbo potomcev. Prav bi bilo, da bi na tak seminar vsaka krajevna organizacija DIS poslala vsaj enega ali dva potomca izgnancev in beguncev.

- Za ohranjanje zgodovinskega izročila so pomembne območne prireditve DIS. V letu 2015 smo imeli tudi veliko prireditev v Hali Tivoli, na kateri je sodelovalo okrog 4000 članov DIS, 35 praporščakov DIS, veliko je bilo gostov. Tudi v tisku in RTV je bilo veliko informacij o izgonu Slovencev in delovanju DIS.

- O izgonu Slovencev smo imeli razstave DIS v Novi Gorici in Beogradu. 26. januarja 2016 smo odprli razstavo DIS o nasilju nad slovanskimi narodi na gradu Rajhenburg. Na tej razstavi je prikazano nasilje nad Poljaki, Čehi, Slovaki, Ukrajinci, Rusi, Belorusi, Srbi in Slovenci v Avstriji in Italiji. Na razstavi je prikazanih tudi 85 publikacij o tem nasilju.

- O tem zmetku Evropskega muzeja žrtev fašizma in nacizma na gradu Rajhenburg smo obvestili tudi ministra za kulturo RS, zaprosili smo, da bi ministrstvo skrbelo, da bi razstava postala stalna na gradu Rajhenburg.

Kljub temu da je na Ministrstvu za kulturo RS zaposlenih 130 uslužbenec, nismo dobili odgovora, ampak neko razpredanje, da ima že Muzej novejšo zgodovino stalno razstavo na gradu Rajhenburg. Začuden smo, da na ministrstvu za kulturo ne vedo, da je DIS naredil in tudi financiral to razstavo in da pri tem Muzej novejšo zgodovino ni sodeloval.

- V okviru mednarodne dejavnosti je pomembna dejavnost, ki jo opravlja komisija za stike s kraji izgnanstva za ohranjanje grobov umrlih Slovencev v izgnanstvu in pri tem sodelovanje z nemškimi župani.

- Glede financiranja dejavnosti DIS na vseh ravneh je pomembna članarina in prispevek za Vestnik DIS, ki bosta ostala v letu 2018 enaki: članarina 10 EUR, prispevek za Vestnik pa 6 EUR. Odprta je tudi možnost pridobivanja podpornih članov DIS. Doslej jih že imajo v Slovenskih Konjicah in Radljah ob Dravi, Muti, Podvelki, Ribnici na Pohorju in Vuzenici.

Status podpornega člana DIS prejme tisti, ki prispeva najmanj 30 EUR. Pomembno je, da se vse več krajevnih organizacij javlja na razpise občin za sredstva za lažje pokrivanje programov pomoči starejšim članom. Nekatere razpisne vloge za KO DIS podpiše tudi DIS.

K nekaterim razpisom je treba priložiti tudi statut, potrdilo, da delujemo v javnem interesu in druge akte. Zato smo obvestili vse krajevne in območne organizacije DIS, da lahko prednaročijo brošuro o vseh sprejetih dokumentih, da jih ne bo treba več fotokopirati. Čakamo se naročila iz 60 krajevnih in območnih organizacij DIS!

Ivica Žnidaršič, prof
Predsednica DIS

Del udeležencev na skupščini Društva izgnancev Slovenije 1941–1945, 30. junija 2017 (Foto: Milan Skledar)

SESTAV ORGANOV DRUŠTVA IZGNANCEV SLOVENIJE 1941-1945, IZVOLJENIH NA SKUPŠČINI DIS 30. junija 2017

MARTIN PODLESNIK
PODPREDSNIK DIS

roj. 13. 10. 1942 v izgnanstvu v Nemčiji. Višji upravni delavec. Vse od leta 1992 sodeluje v DIS. Je član izvršnega odbora DIS, član informacijske in statutarne pravne komisije. Je predsednik finačne komisije pri IO DIS. Na skupščini DIS 30. junija 2017 je bil izvoljen za podprednika DIS.

IVICA ŽNIDARŠIČ
PREDSEDNICA DIS

roj. 25. 6. 1934 na Bučki. Ima visoko izobrazbo. Je izgnanka v nemška taborišča. Bila je predsednica Rdečega križa Slovenije. Od leta 1991 aktivno deluje v DIS. Od leta 1997 do leta 2001 je bila podprednica DIS. 30. 6. 2017 je bila ponovno izvoljena za predsednico DIS.

Alojz Rupar
PODPREDSNIK DIS

roj. 20. 7. 1947; izgnan v nemška taborišča. Je kmetijski tehnik. Predsednik krajevne organizacije DIS Boštanj, član in predsednik komisije za organizacijsko dejavnost pri IO DIS. Na skupščini DIS 30. junija 2017 je bil izvoljen za podprednika DIS.

ČLANI IZVRŠNEGA ODBORA DIS

ŽIGA BLAJ
roj. 18. 2. 1994;
potomec izgnancev.

TEODOR COLNAR
roj. 5. 3. 1944 v izgnanstvu
v Nemčiji.

MAJDA CVETANOVSKI
roj. 28. 9. 1937;
izgnana na Hrvaško.

MAKSIMILIJAN FEREK
roj. 18. 10. 1936; izgnan v
nemška taborišča.

SABINA GODNIČ
roj. 1. 9. 1941; izgnana v
nemška taborišča.

ZDENKA KAPLAN
roj. 22. 6. 1930; izgnana v
nemška taborišča.

MARJAN KOŠAK
roj. 22. 6. 1941; izgnan v
Bosno in na Hrvaško

ROK KRŽAN
roj. 4. 8. 1936; izgnan v
nemška taborišča.

mag. GREGOR KAPLAN
roj. 12. 2. 1974;
potomec izgnancev.

IVAN KUNEJ
roj. 10. 5. 1939;
izgnan v Nemčijo.

ANA PIRC
roj. 9. 5. 1946;
hči izgnanca

ALBIN PRAŽNIKAR
roj. 14. 2. 1938;
izgnan v nemška taborišča.

STANISLAVA RAČIČ
roj. 14. 7. 1943;
rojena v izgnanstvu.

MILAN SKLEDAR
roj. 1. 7. 1962;
potomec izgnancev.

MARJAN ŠPEGELJ
roj. 12. 4. 1942 v izgnanstvu
na Hrvaškem.

RUDI ZADNIK
roj. 2. 1. 1942;
sin begunke.

DAVORIN ZDOVC
roj. 2. 8. 1939; izgnan v
Bosanski Petrovac.

MARIJA ŽNIDAR
roj. 6. 3. 1941; izgnana v
nemška taborišča.

ČLANI SVETA DIS

Prof. dr. JANKO PRUNK
roj. 30. 12. 1942,
zgodovinar.

Mag. FRANC ŽNIDARŠIČ
roj. 11. 12. 1940; izgnan v
nemška taborišča.

dr. MILAN JAZBEC
roj. 22. 6. 1956;
sin izgnanke.

HILDA MARC
roj. 12. 5. 1941;
izgnana v Nemčijo.

inž. VLADIMIR ROSTOHAR
roj. 16. 7. 1944;
dipl. gradb. inženir.

ČLANI NADZORNEGA ODBORA DIS

VERONIKA KLJUN
roj. 10. 6. 1944;
rojena v izgnanstvu v Nemčiji.

JOLANDA ŽELJ ERHARD
roj. 5. 10. 1939;
izgnana v Nemčijo.

KARL LEVAK
roj. 6. 1. 1943;
rojen v izgnanstvu.

ČLANI ČASTNEGA RAZSODIŠČA DIS

JOŽE KRIŽANČIČ
roj. 14. 2. 1926; izgnan v
nemška taborišča.

EMILIJ DRŽANIČ
roj. 25. 10. 1933; izgnana v
nemška taborišča.

TEREZIJA REPOVŽ
roj. 27. 2. 1944 staršem
v izgnanstvu.

ALOJZ VOŠČUN
roj. 27. 11. 1936;
izgnan na Madžarsko.

JOŽE KVEDER
roj. 7. 4. 1941;
izgnan v Nemčijo.

IZ POROČILA O DELU DRUŠTVA IZGNANCEV SLOVENIJE 1941–1945 OD JUNIJA 2013 DO JUNIJA 2017

ORGANIZACIJSKA DEJAVNOST

Društvo izgnancev Slovenije 1941–1945 je tudi v obdobju od junija 2013 do junija 2017 dobro delovalo, saj se je dvakrat na leto sklicevala Skupščina DIS, na katero so bile vabljeni vse krajevne in območne organizacije DIS. Datumi sestankov Skupščine DIS so bili: 25. marca 2014 in 27. septembra 2014, 20. marca 2015 in 3. oktobra 2015, 23. marca 2016 in 24. septembra 2016, 27. marca 2017 in 30. junija 2016.

Na sejah Skupščine DIS smo obravnavali naslednja vprašanja:

- sprejemali poročila o delu Skupščine DIS in njenih organov,
- sprejemali program dela Skupščine DIS za naslednje leto, tako da so lahko krajevne in območne organizacije DIS uskladle skupne akcije DIS za vsako leto,
- obravnavali smo zaključne račune in poročila Nadzornega odbora Skupščine DIS o finančnem materialnem poslovanju za vsako minulo leto,
- na Skupščini DIS v letu 2014 smo sprejeli program za obeleževanje 70 obletnice vrnitve iz izgnanstva,
- na Skupščini DIS 2015 smo obravnavali kadrovska vprašanja in za umrlimi izvolili nove člane v organe Skupščine DIS,
- na Skupščini DIS v letu 2016 smo opredelili status podpornega člana DIS,
- ob 25. obletnici delovanja DIS smo imeli svečano sejo Skupščine DIS leta 2016, na kateri smo vsem krajevnim in območnim organizacijam DIS podelili spominske in zahvalne listine DIS,
- na skupščinah DIS so bile obravnavane tudi pobude Vladi RS in sporočila slovenski javnosti,
- na Skupščini DIS smo obravnavali tudi odziv na anketo za ugotavljanje, koliko članov DIS bi uveljavljalo premoženjsko vojno škodo. Ugotovili smo, da ima več kot četrtina anketirancev podatke o višini odobrene vojne škode, veliko pa teh potrdil nima.

Udeležba delegatov KO in OO DIS je bila na vseh sejah Skupščine DIS zelo velika. Vse o vsebinah Skupščin DIS v minulih štirih letih piše v Vestnikih DIS št. 107, 108, 119 in 120.

Redno se je sestajal tudi Izvršni odbor Društva izgnancev Slovenije, Nadzorni odbor in Svet skupščine DIS. Večkrat se je sestel tudi Kolegij DIS in tudi nekatere komisije pri Izvršnem odboru DIS. O vseh teh sestankih so ohranjeni zapisniki in gradiva.

Delovale so tudi krajevne in območne organizacije DIS, saj jih velika večina redno sklicuje letne občne zборе in organizira še druge oblike stikov s člani DIS. Na letnih občnih zborih sprejemajo poročila o delu in programe dela. Občne zборе spremljajo tudi kulturni programi in razstave publikacij DIS.

Pomagali smo več krajevnim organizacijam DIS pri delu in urejanju organizacijskih in finančnih vprašanj.

Tudi v tem obdobju smo usklajevali dejavnost 84 krajevnih in območnih organizacij DIS, v katerih je včlanjenih še okrog 9.000 izgnancev in beguncev.

Krajevne in območne organizacije DIS in članstvo so lahko vsak dan dobivali vse potrebne informacije na sedežu DIS in po telefonu.

PRIZADEVANJA ZA OHRANITEV PRAVIC IN POBUDE ZA UVELJAVITEV ODŠKODNIN ZA GLOTNO ŠKODO

Opozarjali smo upravne enote, domove za starejše in pokojninsko invalidsko skupnost, da se pri uveljavljanju socialno zdravstvenih pravic doživljenjska mesečna renta ne sme upoštevati pri uveljavljanju premoženjske cenzusa oziroma zneska skupnih dohodkov, ki je predpisan za pridobitev pravic.

Rento upravičencem ne more nihče vzeti.

Uspeli smo ohraniti dopolnilno zdravstveno varstvo

Naš velik uspeh je bil, da smo ohranili pravico do brezplačnega dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja. Veliko članov DIS sploh ne ve, da ga nekdo zanje plačuje.

Društvo izgnancev Slovenije 1941–1945 je januarja 2015 izdalo knjigo Ivica Žnidaršič »Nemčija še ni plačala vojne škode« za potrebe vladnih organov Republike Slovenije, za poslance DZ in člane DIS, zainteresirane za uveljavljanje odškodnin za glotno škodo.

Zelo smo si prizadevali, da bi v Državnem zboru RS dosegli razpravo o izterjavi vojne škode od Nemčije in da bi se začel postopek za sprejem zakona o poravnavi glotne škode. Mag. Franc Žnidaršič, častni član DIS in predsednik Demokratične stranke dela (DSD), je pripravil poslansko vprašanje z obrazložitvijo, ki ga je v DZ postavila Združena levica konec marca 2015. Zelo smo bili začuden, da je za predlog za obravnavo vprašanj vojne škode v DZ glasovalo samo 8 poslancev. Poslansko vprašanje je bilo ponovno postavljeno junija 2016 pa ga poslanci DZ zopet niso sprejeli.

Ponovno smo dali pobudo ministrstvu za pravosodje, da se obnovi delo Medresorske komisije za obravnavo vprašanj vojne škode. Na pisma, ki smo jih pošiljali predsedniku Vlade RS Miru Cerarju in ministrstvu za pravosodje v letih 2014, 2015 in 2016, smo 5. maja 2016 dobili odgovor vladnih organov, v katerem piše, da trenutno ne vidijo nobene možnosti, da bi pripravila in v zakonodajni postopek vložila besedilo predloga zakona s tega

področja, saj bi sprejetje zakona imelo velike finančne posledice.

Tudi stališče Ministrstva za finance RS je bilo negativno.

Predsedniku vlade RS smo 10. aprila 2017 ponovno napisali pismo z namenom, da bi dobili odgovor, ali bo vlada RS vložila zakon o gmotni škodi.

Predlog zakona o gmotni škodi je pripravljen, o njem je mag. Franc Žnidaršič podrobno seznanil IO DIS in bo tudi delegate na Skupščini DIS.

Sestanek o vojni škodi v evropskem parlamentu

Društvo izgnancev Slovenije 1941–1945 je prejelo vabilo za udeležbo na konferenci, ki je bila 26. aprila 2017 v Bruslju na sedežu Evropske unije o neuresničeni pravici do vojne škode.

Konferenca je bila organizirana na pobudo Evropskega inštituta za spominjanje na holokavst, katerega član je tudi Mednarodni odbor izgnancev in beguncev žrtve fašizma in nacizma v letih 1920–1945.

Konferenco je otvoril predsednik evropskega parlamenta Antonio Tajani.

V imenu Društva izgnancev Slovenije 1941–1945 sta se konference udeležila mag. Franc Žnidaršič in pravica mag. Maja Žnidaršič.

SOCIALA IN ZDRAVSTVO

Povprečna starost članstva DIS je 80 let, zato so potrebe za organiziranje pomoči na domu ostarelim, bolnim, invalidom in osamelim članom DIS vse večje.

Zelo si prizadevamo, da bi se v vsako KO DIS vključilo vsaj nekaj potomcev izgnancev in beguncev, ki bi nadaljevali skrb za ohranjanje zgodovinskega spomina na tragedijo izгона Slovencev ter sodelovali pri razvijanju raznih vsakdanjih oblik pomoči potrebnim članom DIS na domu.

Društvo izgnancev Slovenije 1941–1945 je zato organiziralo pet seminarjev za prostovoljce in potomce izgnancev in beguncev.

O pomoči članom DIS se pogovarjamo na vseh občnih zborih in sestankih krajevnih in območnih organizacij DIS. Na občnih zborih so tudi predavanja o skrbi za zdravje in zdravstvene delavnice.

PREGLED OBČNIH ZBOROV KRAJEVNIH IN OBMOČNIH ORGANIZACIJ DIS OD JULIJA 2013 DO JULIJA 2017

Od junija 2013 do junija 2014

na Raki (18. 8. 2013), na Studencu pri Sevnici (29. 9. 2013) in na Dolah pri Litiji (6. 10. 2013), Ljubljana Vič-Rudnik (1. 2. 2014), Nova Gorica (1. 2. 2014), Litija (13. 2. 2014), Komen (15. 2. 2014), Srednja Dobrava (15. 2. 2014), Trbovlje (17. 2. 2014), Gornja Radgona (20. 2. 2014), Ljubljana Šiška (20. 2. 2014), Ljubljana Bežigrad (22. 2. 2014), Trebnje (1. 3. 2014), Brežice (7. 3. 2014), Dobova (9. 3. 2014), Koper (20. 3. 2014), Hrastnik (20. 3. 2014), Brestanica (25. 3. 2014), Žalec (26. 3. 2014), Lenart (29. 3. 2014), Celje (4. 4. 2014), Škofja Loka (5. 4. 2014), Šentjur (6. 4. 2014), Polšnik (6. 4. 2014), Ljubljana Center in Ljubljana Moste Polje (9. 4. 2014), Kapele (12. 4. 2014), Krmelj (12. 4. 2014), Murska Sobota (17. 4. 2014), Tržič (18. 4. 2014), Slovenska Bistrica (23. 4. 2014), Slovenske Konjice (24. 4. 2014), Polje ob Sotli (26. 4. 2014), Kozje (3. 5. 2014), Muta, Podvelka, Radlje ob Dravi, Ribnica na Pohorju, Vuzenica (7. 5. 2014), Cerknica (10. 5. 2014), Novo mesto (19. 5. 2014), Maribor Tabor, Maribor Pobrežje Tezno, Maribor Rotovž-Pesnica (20. 5. 2014), Artiče (23. 5. 2014), Bohinjska Bistrica (23. 5. 2014) in Lendava, Petišovci, Benice, Pinče, Marof (20. 6. 2014).

Od junija 2014 do junija 2015

Raka (9. 8. 2014), Dole pri Litiji (20. 9. 2014), Studenec (28. 9. 2014), Zagorje (30. 9. 2014), Bizeljsko (11. 11. 2014), Bistrica ob Sotli (21. 11. 2014), Radeče (6. 12. 2014), Bizeljsko (12. 12. 2014) in Bučka (21. 12. 2014), Globoko Pišce (24. 1. 2015), Dole pri Litiji (25. 1. 2015), Litija (29. 1. 2015), Ljubljana Vič-Rudnik (7. 2. 2015), Komen (15. 2. 2015), Ljubljana Bežigrad (21. 2. 2015), Ljubljana Šiška (26. 2. 2015), Sevnica (28. 2. 2015), Hrastnik (5. 3. 2015), Brežice (6. 3. 2015), Tržič (6. 3. 2015), Gornja Radgona (7. 3. 2015), Dobova (8. 3. 2015), Lendava (8. 3. 2015), Bizeljsko (15. 3. 2015), Koper (19. 3. 2015), Lenart (20. 3. 2015), Škofja Loka (21. 3. 2015), Brestanica (24. 3. 2015), Trbovlje (24. 3. 2015), Žalec (25. 3. 2015), Krško (26. 3. 2015), Trebnje (28. 3. 2015), Polšnik (29. 3. 2015), Jesenice (30. 3. 2015), Kozje (6. 4. 2015), Krmelj (11. 4. 2015), Šentjanž (12. 4. 2015), Murska Sobota (17. 4. 2015), Radlje ob Dravi (18. 4. 2015), Novo mesto (18. 4. 2015), Boštanj (19. 4. 2015), Zreče (23. 4. 2015), Branik (25. 4. 2015), Radovljica (8. 5. 2015), Celje (14. 5. 2015), Cerklje (23. 5. 2015), Koper (24. 5. 2015), Podkum (24. 5. 2015), Polje ob Sotli (13. 6. 2015).

Od junija 2015 do junija 2016

Raka (8. 8. 2015), Radeče (19. 9. 2015), Studenec (11. 9. 2015), Piran (19. 10. 2015), Sevnica (7. 11. 2015), Bistrica ob Sotli (20. 11. 2015), Bizeljsko (11. 12. 2015), Kamnik (12. 12. 2015), Domžale (22. 12. 2015), Globoko Pišce (30. 1. 2016), Dole pri Litiji (31. 1. 2016), Ljubljana Šiška (18. 2. 2016), Ljubljana Bežigrad (20. 2. 2016), Gornja Radgona (20. 2. 2016), Sevnica (26. 2. 2016), Ljubljana Vič Rudnik (27. 2. 2016), Dobova (6. 3. 2016), Trbovlje (8. 3. 2016), Hrastnik (9. 3. 2016), Brežice (11. 3. 2016), Krmelj-Tržišče (11. 3. 2016), Leskovec (12. 3. 2016), Koper (17. 3. 2016), Brestanica (17. 3. 2016), Trebnje (19. 3. 2016), Krško (29. 3. 2016), Artiče (2. 4. 2016), Cerknica-Logatec (2. 4. 2016), Kapele (6. 4. 2016), Škofja Loka (8. 4. 2016), Polje ob Sotli (9. 4. 2016), Šentjanž (9. 4. 2016), Polšnik (10. 4. 2016), Murska Sobota (15. 4. 2016), Novo mesto (16. 4. 2016), Muta-Radlje ob Dravi (21. 4. 2016), Boštanj (23. 4. 2016), Slovenske Konjice (28. 4. 2016), Celje (29. 4. 2016), Slovenska Bistrica (7. 5. 2016), Maribor Tabor (18. 5. 2016), Cerklje ob Krki (28. 5. 2016), Kozje (29. 5. 2016), Podkum (5. 6. 2016), Kranj (10. 6. 2016), Lendava-Petišovci (22. 6. 2016) in Raka (10. 8. 2016).

Od junija 2016 do junija 2017

Raka (13. 8. 2016), Studenec (9. 10. 2016), Bučka (31. 10. 2016), Sevnica (19. 11. 2016), Zagorje (1. 12. 2016), Radeče (3. 12. 2016), Ljubljana Vič-Rudnik (8. 12. 2016), Bizeljsko (12. 12. 2016), Domžale (22. 12. 2016), Globoko Pišce (27. 1. 2017), Litija (28. 1. 2017), Dole pri Litiji (29. 1. 2017), Komen (15. 2. 2017), Sevnica (24. 2. 2017), Ljubljana Šiška (2. 3. 2017), Hrastnik (2. 3. 2017), Brežice (3. 3. 2017), Ljubljana Vič-Rudnik (4. 3. 2017), Ljubljana Bežigrad (11. 3. 2017), Dobova (12. 3. 2017), Jesenice (13. 3. 2017), Brestanica (16. 3. 2017), Trebnje (18. 3. 2017), Gornja Radgona (22. 3. 2017), Bistrica ob Sotli (24. 3. 2017), Krško (24. 3. 2017), Krmelj-Tržišče (24. 3. 2017), Škofja Loka (25. 3. 2017), Murska Sobota (25. 3. 2017), Polšnik (26. 3. 2017), Žalec (29. 3. 2017), Novo mesto (8. 4. 2017), Artiče (8. 4. 2017), Polje ob Sotli (8. 4. 2017), Šentjanž (9. 4. 2017), Slovenske Konjice (20. 4. 2017), Kapele (21. 4. 2017), Zagreb (22. 4. 2017), Ljutomer (22. 4. 2017), Muta (29. 4. 2017), Čatež ob Savi (18. 5. 2017), Podkum (14. 5. 2017), Celje (19. 5. 2017), Radovljica (19. 5. 2017),

Cerklje (27. 5. 2017), Boštanj (3. 6. 2017), Maribor (13. 6. 2017).

OHRANJANJE ZGODOVINSKEGA IZROČILA

Za ohranjanje zgodovinskega spomina smo sodelovali na območnih prireditvah v drugi polovici leta 2013, in sicer: na Bučki ob 68. obletnici vrnitve iz izgnanstva in begunstva ter srečanje gorenjskih izgnancev. Na Bučki sta na prireditvi govorila **Gregor Kaplan** in **dr. Janko Prunk**. Udeležence so pozdravili tudi župan občine Škocjan **Jože Kepler** in krajan ter bivši poslanec **mag. Franc Žnidaršič**.

Druga prireditev na Bučki je bila 5. julija 2014. Slavnostni govornik je bil **Martin Podlesnik**, član Izvršnega odbora DIS.

Na Bučki so bile prireditve tudi 4. julija 2015, kjer sta govorila **Ivica Žnidaršič** in župan **Jože Kepler**. Na prireditvi na Bučki 2. julija 2016 so govorili **Ivica Žnidaršič**, **dr. Spomenka Hribar**, **dr. Janko Prunk**, **dr. Milan Jazbec**, **Jože Kepler** in **Silva Marjetič**.

Srečanje gorenjskih izgnancev je bilo 6. julija 2013 na Bledu. Udeležili so se ga izgnanci osmih krajevnih organizacij DIS. To so Jesenice, Bled, Bohinj, Srednja Dobrava, Radovljica, Trzič, Škofja Loka in Kranj. Udeležence sta pozdravila **Janez Komljanec**, podpredsednik DIS, in župan **Bleda Janez Fajfar**. Leta 2014 pa so se gorenjski izgnanci in begunci zbrali na prireditvi v Bohinjski Bistrici. Slavnostni govornik je bil **Jakob Medija**, predsednik KO DIS Bohinj.

Prireditve so imeli 5. aprila 2015 tudi na Gorenjskem v **Mošnjah** ob 70. obletnici požiga vasi in izgonu prebivalcev.

Prireditev na Gorenjskem v Gozdu Martuljku je bila tudi 3. julija 2016. Na prireditvi so govorili **Slava Biček**, župan **Jani Hrovat** in **Ivica Žnidaršič**. Letos je bila prireditev na Gorenjskem na **Kokrici** pri Kranju 17. junija 2017. Slavnostna govornika sta bila **dr. Janko Prunk** in **Iztok Škofic**. Udeležence sta pozdravila tudi predsednica DIS in **dr. Milan Jazbec**, kandidat za predsednika RS.

Prireditev ob 70. obletnici izгона Slovencev iz Komna in okolice ter iz Branika je bila 15. februarja 2014. V Komnu je bil slavnostni govornik **dr. Janko Prunk**, predsednik Sveta DIS, v Braniku pa **Ivan Birska**, predsednik KO DIS Branik. Na prireditvi v Komnu je bil slavnostni govornik **mag. Franc Žnidaršič**. Govoril je tudi **Marko Bondelli**.

Prireditve ob dnevu izgnancev – 7. juniju.

Za ohranjanje zgodovinskega spomina na grozote, ki so jih izvajali fašistični in nacistični sistemi med drugo svetovno vojno nad Slovenci, je bilo ob dnevu izgnancev več prireditev:

5. junija 2014 je bila velika prireditev v Ljubljani, v športnem parku Mostec. Udeležba na prireditvi je bila velika. Prišlo je tudi veliko gostov; med njimi tudi **Zoran Jankovič**, župan Mestne občine Ljubljana. Slavnostni govornik na prireditvi je bil **mag. Franc Žnidaršič**, častni član DIS.

Prireditve ob 7. juniju so bile v Mostecu tudi v letu 2015, 2016 in 6. junija 2017, kjer je bil slavnostni govornik **dr. Milan Jazbec**, član IO DIS in kandidat za predsednika RS. Govorili pa so tudi **Ivica Žnidaršič**, **Julka Žibert**, **Janez Podržaj**, **Martjaž Špat** in **mag. Franc Žnidaršič**.

Prireditve ob dnevu izgnancev je bila **6. junija 2014 tudi v Mariboru**, pred Meljsko kasarno, od koder je 7. junija 1941 krenil prvi transport izgnancev iz Slovenske Bistrice, nato pa so sledili še drugi transporti. Slavnostni govornik je bil **Janez Komljanec**, podpredsednik DIS.

Prireditve ob 7. juniju so bile v Mariboru tudi v letu 2015, 2016 in 8. junija 2017, kjer je bila slavnostna govornica **Majda Cvetanovski**.

Krajevna organizacija DIS Trbovlje je **6. junija 2014** organizirala večje srečanje članov DIS in svojcev ter Trbovelčanov v

parku pred občino. Udeležencem je govoril **mag. Franc Žnidaršič**, častni član DIS, in **Ivan Tolar**, predsednik KO DIS Trbovlje.

Pohodi ob okupacijski meji

Za ohranjanje zgodovinskega spomina smo sodelovali pri organiziranju pohodov ob italijanski, nemški in NDH okupacijski meji in po vaseh izgnanih Kozjancev.

Cilj teh pohodov je seznanjanje mladih generacij o genocidni okupaciji in razkosanju Slovenije leta 1941 kar med štiri države in opozarjanje na škodljive pojave novih fašističnih in nacističnih organizacij.

Pohod ob nemško-italijanski okupacijski meji od Telč do Bučke je bil 4. julija 2015. Zaključna prireditev je bila ob 11. uri na Bučki, kjer sta udeležencem govorila **Ivica Žnidaršič**, predsednica DIS, in župan Občine Škocjan **Jože Kapler**. Pohoda in prireditve se je udeležilo veliko mladih. Leta 2016 je bil pohod od Telč do Bučke 2. julija in območna prireditev ob 25. obletnici ustanovitve DIS in 25. obletnici ustanovitve prve KO DIS na Bučki.

V okviru ohranjanja zgodovinskega spomina smo 25. aprila 2015 s pomočjo Krajevnih organizacij Šentjanž, Krmelj-Tržišče organizirali pohod ob nemško-italijanski okupacijski meji. Zaključna prireditev je bila ob 15. uri na Telčah, kjer je udeležencem govoril **mag. Franc Žnidaršič**, častni član DIS. Pohoda in prireditve se je udeležilo veliko mladih.

Pohod od Murnc do Telč je bil 30. aprila 2016. Zaključna prireditev je bila ob 15. uri na Telčah, kjer je udeležencem govoril podpredsednik DIS, **Albin Pražnikar**. Letos konec aprila je bil pohod od Murnc do Telč. Na Telčah je bil po pohodu na prireditvi slavnostni govornik **Alojz Rupar**, govorila pa je tudi **Terezija Ropovž**.

PRIREDITEV DIS OB 70. OBLETNICI ZMAGE NAD FAŠIZMOM IN NACIZMOM IN VRNITVIJO V DOMOVINO

Ob 70. obletnici zmage nad fašizmom in nacizmom in vrnitve v domovino smo 6. junija 2015 organizirali **osrednjo prireditev v Ljubljani**, v **Hali Tivoli** Udeležilo se je več kot 4000 članov iz krajevnih in območnih organizacij DIS, svojcev in drugih žrtev fašizma in nacizma ter številni gostje tudi iz drugih držav.

Navzoči so bili naslednji gostje: **Milan Kučan**, prvi predsednik Republike Slovenije, s soprogo **Štefko Kučan**; **Zoran Jankovič**, župan Mestne občine Ljubljana; **Janez Podržaj**, predsednik Zveze društev vojnih invalidov Slovenije; **Ivan Pivk**, častni predsednik Zveze društev vojnih invalidov Slovenije; **Angela Zadnikar**, predsednica Društva civilnih invalidov vojne; **Jože Partl**, predsednik Zveze slovenskih izseljencev iz avstrijske Koroške; **Tomaž Čas**, predsednik Zveze veteranskih organizacij Sever; **Slavko Grčar**, predstavnik Zveze borcev Slovenije; **dr. Janez Žmavc**, predsednik Društva taboriščnikov ukrajenih otrok; **Janez Alič**, predsednik Odbora koncentracijskih taboriščnikov; **mag. Franc Žnidaršič**, častni član DIS, in **Aleš Mižigoj**, podporni član DIS.

Prišli so tudi župani občin iz Sevnice **Srečko Ocvirk**, iz Brežic **Ivan Molan**, iz Žužemberka **Franc Škufca**, iz Radelj ob Dravi **Alan Bukovinski**, iz Kamnika **Marjan Šarec**, podžupan iz Škocjana **Alojz Hočevar** in iz občine Krško **Vlado Bezjak**. Navzoči so bili tudi veleposlaniki: iz Slovaške **Juraj Migaš**, iz Rusije **dr. Doku Zavgajev**, iz Poljske **Paweł Wieleba**.

Od tujih gostov so bili prisotni še: iz Slovaške predsednik Slovaške zveze protifašističnih borcev **ing. Pavlel Sečkar** in **dr. Juraj Drotár**, iz Srbije **Milenko Čekić**, predsednik Društva taboriščnikov **Jasenovac**, **Slavko Milanović** in **Dragan Cvetković**, iz Hrvaške **Mladen Veličković**, iz Nemčije pa župana **Jörg Reichl** in **dr. Franz Hartmut** ter **Sabine Christophersen**.

Navzoči so bili tudi novinarji. Celotno prireditev sta posnela **Milan Skledar** in **Aleksander Jakopič**.

Ob 9.30 se je začel promenadni koncert Orkestra Slovenske vojske. Ob 10. uri je prišlo v dvorano 29 praporščakov krajevnih in območnih organizacij DIS. Po slovenski in evropski himni, ki ju je izvajalo 35 članov Orkestra Slovenske vojske, je udeležence pozdravil pokrovitelj prireditve, župan Mestne občine Ljubljana, **Zoran Jankovič**. Nato je imela bogat otvoritveni govor predsednica DIS, **Ivica Žnidaršič**.

Na prireditvi so govorili tudi **Milan Kučan**, **Slavko Grčar**, **Janez Podržaj**, **Dragan Cvetković**, **dr. Juraj Drotár** in **Jörg Reichl**. Pismo za slovensko in evropsko javnost je predstavil **dr. Janko Prunk**. Govornikom in organizatorjem prireditve se je zahvalil **Albin Pražnikar**, podpredsednik DIS.

Kulturni program so na prireditvi izvajali: Orkester Slovenske vojske, Partizanski pevski zbor in glasbena skupina iz Krškega.

Pesmi in spomine izgnancev sta na prireditvi predstavljala **Matej Ulčar** in **Silvana Knok**.

Dan slovenskih izgnancev in 25. obletnica delovanja DIS leta 2016

Dan slovenskih izgnancev, 7. junij 2016, je sovpadal s 25. obletnico delovanja Društva izgnancev Slovenije 1941–1945, ki je bilo ustanovljeno 9. junija 1991.

Organizirana je bila svečana seja Skupščine DIS.

Za obujanje zgodovinskih dogodkov je bilo več prireditev v občinah in štiri večje prireditve. Za območje Maribora je bila 3. junija 2016 prireditev, ki jo je organiziral KO DIS Maribora. Slavnostni govornik je bil **mag. Franc Pivc**. Za ljubljansko območje so jo 6. junija 2016 v Mostecu v Ljubljani organizirale KO DIS ljubljanskega območja. Slavnostni govornik je bil **dr. Janko Prunk**. Za območje Dolenjske jo je 2. julija 2016 organiziral KO DIS Bučka. Slavnostna govornica je bila **Ivica Žnidaršič**. Za območje Gorenjske so jo 3. julija 2016 v Gozd-Martuljku organizirale KO DIS Gorenjske. Slavnostna govornica je bila **Slava Biček**, **Ivica Žnidaršič** in župan.

Dan odprtih vrat v zbirnem taborišču za izgon Slovencev v Brestanici in ogled razstave DIS na gradu Rajhenburg je organiziral Izvršni odbor DIS 7. junija 2016. Ob teji priliki smo podelili spominske listine ob 25. obletnici delovanja DIS predsedniku češkega društva **Jiříju Prokopu**, predsedniku slovaškega društva **ing. Pavlu Sečkarju**, predsedniku ukrajinskega društva **Markianu Demidovu** in članu mednarodnega odbora **dr. Juraju Drotarju**.

Na jubilejnih prireditvah so o zgodovinskih dogodkih in 25. obletnici delovanja DIS govorili: **dr. Janko Prunk**, **Ivica Žnidaršič**, **Albin Pražnikar**, **Alojz Rupar**, **Marijan Špegelj**, **Jože Križančič**, **Zdenka Kaplan**, **mag. Franc Žnidaršič**, **Majda Fretič**, **Terezija Ropovž**, **Slava Biček**, **Franc Pivc**, **Majda Cvetanovski**, **dr. Spomenka Hribar**, **Janez Podržaj**, **Jože Kapler** in **dr. Milan Jazbec**.

RAZSTAVE DIS

V okviru ohranjanja zgodovinskih izročil smo v prvi polovici leta 2014 organizirali dve razstavi o izgonu Slovencev in nasilju nad drugimi slovanskimi narodi.

- Od 1. do 28. februarja 2014 je bila razstava DIS v Novi Gorici, v prostorih občine Nove Gorice. Izvršni odbor DIS je pokril vse stroške razstave.

- Od 1. do 15. junija 2014 pa smo v sodelovanju z Muzejem žrtev genocida v Beogradu organizirali razstavo v središču Beograda, na Kalemegdanu.

- 30. aprila 2017 je bila v Kulturnem domu Danica v Šentprimežu v Avstriji odprta razstava ob 75. obletnici izгона 18 slovenskih družin iz Avstrije.

Na otvoritvi so govorili: **Ivan Mijatović**, direktor Vojnega muzeja, **dr. Veljko Đurić**, direktor Muzeja žrtev genocida, **Milan Predan**, namestnik veleposlanika Republike Slovenije v Srbiji, **Albin Pražnikar**, podpredsednik DIS, in **Gregor Kaplan**, sekretar Mednarodnega odbora izgnancev in beguncev žrtev fašizma in nacizma v letih 1920–1945.

Razstava DIS za evropski muzej fašizma in nacizma na gradu Rajhenburg

Pripravili smo razstavo DIS na gradu Rajhenburg kot zametek Evropskega muzeja o fašističnem in nacističnem nasilju nad slovanskimi narodi.

Razstava DIS je bila odprta 26. januarja 2016, dan pred mednarodnim dnevom spomina na holokavst. Na otvoritev so bili povabljeni veleposlaniki držav, o katerih je prikazano nasilje, prisotnih pa je bilo tudi nekaj več kot sto vabljenih gostov.

Pobudo za nastajajoči Evropski muzej žrtev fašizma in nacizma je dala **Ivica Žnidaršič**, predsednica DIS, ki je gradivo za razstavo tudi zbrala, popisala in uredila.

Računalniško obdelavo je opravil **Robert Škrjanc**. Panoje je izdelalo podjetje **Pegaz International**. Prostor za razstavo je zagotovila Občina Krško.

Razstava o nasilju nad slovanskimi narodi je last Društva izgnancev Slovenije 1941–1945. Želimo, da postane stalna razstava na gradu Rajhenburg in se še razširi.

Izdali smo tudi brošuro o vsebini te razstave v slovenskem in angleškem jeziku. Vse tehnične stroške razstave o nasilju nad slovanskimi narodi je krilo Društvo izgnancev Slovenije 1941–1945, vso vsebino pa je brezplačno uredila **Ivica Žnidaršič**.

Na dan slovenskih izgnancev, 7. julija 2016, so si to razstavo DIS na gradu Rajhenburg ogledali tudi predsedniki češkega, slovaškega, ukrajinskega in avstrijskega društva žrtev fašizma in nacizma in dva podpredsednika Mednarodnega odbora izgnancev in beguncev, žrtev fašizma in nacizma v letih 1920–1945 iz Češke in Ukrajine. Na ogled razstave DIS je prišlo tudi okrog 1500 članov DIS in svojcev ter 15 novinarjev.

MEDNARODNA DEJAVNOST DIS

Mednarodni odbor izgnancev in beguncev žrtev fašizma in nacizma v letih 1920–1945 ima domicil pri Društvu izgnancev Slovenije 1941–1945, kjer hranimo tudi dokumentacijo od ustanovitve tega odbora na prvem evropskem kongresu leta 2009.

Mednarodni odbor še vedno vodi predsednica DIS.

Skladno s pravili mednarodnega odbora so sestanki vsako leto v drugi državi. V letih 2010 in 2011 sta bila sestanka v Sloveniji, leta 2012 v Ukrajini, 2013 v Rusiji, 2014 na Slovaškem, 2015 na Češkem, 2016 v Srbiji, letos pa bo v Avstriji.

Redno sodelujemo z Zvezo slovenskih pregnancev iz Celovca in Krajevno organizacijo DIS v Zagrebu.

Bilo je tudi več telefonskih razgovorov z župani nemških mest glede oskrbe za grobov umrlih Slovencev v izgnanstvu v Nemčiji.

Za obisk predsednika Državnega zbora RS dr. Milana Brgleza v Dresdnu smo pripravili gradivo o prisilnem delu Slovencev v Nemčiji in imenski seznam Slovencev, ki so tam delali. Gradivo smo poslali veleposlanici Republike Slovenije v Nemčiji, Marti Kos.

S sestanka mednarodnega odbora 2016 smo poslali tudi pismo slovenskemu ministru za kulturo o pomenu razstave DIS za nastajajoči Evropski muzej žrtev fašizma in nacizma, ki ga je o nasilju nad Poljaki,

Poslano je bilo tudi pismo generalnemu sekretarju Organizacije združenih narodov Ban Ki-Moonu z zahvalo, da so sprejeli resolucijo proti povečevanju fašizma in nacizma in drugih oblik rasizma.

Ko je Češka vodila Evropsko unijo, so s 50 evropskimi državami ustanovili poseben inštitut za skrb za žrtve vojnega nasilja. Ob tej ustanovitvi smo s sestanka v Pragi poslali temu inštitutu pismo o nekaterih težavah pri uveljavljanju odškodnin za gmotno škodo.

2. decembra 2015 je prišel na razgovor k predsednici DIS veleposlanik Ruske federacije v Sloveniji dr. Doku Zavgajev. Seznanili smo ga o pobudah DIS in pripravi razstave o nasilju nad slovanskimi narodi v nastajajočem Evropskem muzeju žrtev fašizma in nacizma na gradu Rajhenburg.

PROTIFAŠISTIČNI MANIFEST

Pobudniku evropskega protifašističnega manifesta Grku Yorgosu Mitraliasu smo poslali sporočilo, da podpiramo njegov manifest in da so ga podprle tudi druge evropske organizacije in društva, ki so vključeni v Mednarodni odbor izgnancev in beguncev žrtev fašizma in nacizma v letih 1920–1945.

Grk Yorgos Mitralias se je predsednici DIS zahvalil za podporo in poslana gradiva in jo informiral o tiskovni konferenci, na kateri je novinarje seznanil o delovanju DIS in mednarodnega odbora s sedežem v Ljubljani.

Immenau - ti kamni so za umrle slovenske izgnance postavljeni na našo zahtevo. Izletniki DIS 23. 5. 2017. (Foto: Milan Skledar)

Čehi, Slovaki, Ukrajinci, Belorusi, Rusi, Srbi, Hrvati in Slovenci v Italiji in Avstriji pripravilo Društvo izgnancev Slovenije 1941–1945.

Želja mednarodnega odbora je, da bi ta razstava postala na gradu Rajhenburg stalna razstava. Minister za kulturo se glede evropskega muzeja še ni izjasnil.

Delegacija DIS je 12. decembra 2016 obiskala nemškega veleposlanika ekselenclo Klaus Riedla in ga seznanila z nekaterimi zgodovinskimi dejstvi in mu izročili knjigo »Nemčija še ni plačala vojne škode«.

S sestankov mednarodnega odbora pošiljamo pisma Evropski uniji in vsem predsednikom evropskih držav o tem, da naj bolj poskrbijo za ostarele žrtve fašizma in nacizma, naj storijo več za preprečevanje vojn in nastajanja novih fašističnih in nacističnih organizacij.

Predsedniku evropskega parlamenta, Martinu Schulzu, smo poslali pobudo, da bi v zgradbi evropskega parlamenta postavili pomnik o genocidni politiki do Slovencev in izgonu Slovencev med drugo svetovno vojno.

S sestanka v Pragi je bilo zopet poslano pismo predsedniku evropskega parlamenta z vprašanjem, zakaj so se države Evropske unije vzdržale pri podpori resolucije proti povečevanju nacizma. Sramota je, da se je vzdržala tudi Slovenija, kar je žalitev za vse slovenske žrtve fašizma in nacizma.

PISMO MEDNARODNI ZVEZI ZA SPOMIN NA HOLOKAVST V BERLIN

Mednarodni zvezi za spomin na holokavst v Berlinu smo napisali pismo, da naj v resolucijo o holokavstu poleg Judov, Romov in Poljakov vpišejo tudi Slovence.

Pismu smo priložili elaborat o genocidni okupaciji Slovenije in genocidu nad Slovenci.

Iz Berlina smo dobili odgovor, da so našo pobudo obravnavali, a resolucije o holokavstu ne bodo dopolnjevali. Treba je ugotoviti, kaj počne v tem odboru predstavnik slovenske vlade!

IZLETI V KRAJE IZGNANSTVA

Komisija za stike s kraji izgnanstva pri IO DIS je od 22. do 24. maja 2017 organizirala obisk krajev izgnanstva v Nemčiji. Obiskali so grobove v naslednjih krajih v Nemčiji: Neresheim, Rudolstadt, Immenau, Arnstadt, Buchenwald, Bad Sulza, Apolda in Bad Berka.

Uspešne razgovore so imeli tudi z župani teh mest, s katerimi se vnaprej dogovorila Zdenka Kaplan, predsednica Komisije za stike s kraji izgnanstva. Pomemben je bil dogovor z župani Neresheima, Bad Sulza in Apolda, da bodo uredili grobove in postavili obeležja, kjer jih še ni.

SODELOVANJE Z DRUGIMI

Za predsednika Državnega zbora RS dr. Milana Brgleza, ki je 4. oktobra 2016

sprejel delegacijo DIS, 6. decembra 2016 in 9. februarja 2017 pa prišel na sedež Društva izgnancev Slovenije 1941–1945, smo pripravili informacije o delovanju DIS. Predsednik si je ogledal tudi Informacijski center DIS.

Sodelujemo z Ministrstvom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti in Uradom RS za Slovence po svetu.

Sodelovali smo na jubilejnem srečanju internirank, zapornikov koncentracijskih taborišč, ukradenih otrok in izgnancev 13. septembra 2014 v Portorožu, 20. septembra 2015 in 11. septembra 2017. Na tej priložnosti, katere pokrovitelj je bil predsednik Republike Slovenije, je bila javno izražena pohvala Društvu izgnancev Slovenije 1941–1945 in njenemu vodstvu.

Spodbujamo študente za pisanje diplomskih in magistrskih nalog o izgonu Slovencev in življenju v izgnanskih taboriščih.

9. septembra 2015 je prišel k predsednici DIS Ivici Žnidaršič na razgovor prvi predsednik Predsedstva RS in častni predsednik Zveze združenj borcev za vrednote NOB Slovenije Janez Stanovnik. Predlagal je, da bi za zbornik, ki ga pripravlja in bo izšel leta 2016, prispevali poglavje o izgonu Slovencev – prvih žrtev fašizma in nacizma. Predsednica DIS je pripravila članek o izgonu Slovencev za zbornik.

Za Filozofsko fakulteto v Ljubljani, smo izdelali gradivo o organizaciji vračanja 45.000 slovenskih izgnancev iz Nemčije. Fakulteti smo posredovali tudi podatke o 18.000 slovenskih izgnancev – prisilnih delavcev ter dosego DIS, da je 11.000 še živih izgnancev dobilo odškodnine za prisilno delo.

7. februarja 2015 je KO DIS Ljubljana Vič-Rudnik organiziral tematsko konferenco o vojni škodi in knjigi »Nemčija še ni plačala vojne škode«. Dr. Janko Prunk in mag. Franc Žnidaršič sta imela govor.

Imeli smo razgovor z županom občine Krško (28. avgusta 2013), da bi muzej slovenskih izgnancev postavili nazaj na grad Rajhenburg 7. junija 2014, na dan izgnancev. Muzej novejša zgodovine pa

muzeja slovenskih izgnancev ni vrnil na grad Rajhenburg.

12. septembra 2015 smo se udeležili spominskega srečanja na Planini, na področju, ki ga je okupirala NDH.

Predsednica DIS je sodelovala z Rdečim križem Slovenije ob 150. obletnici njegovega delovanja in dala del gradiva za razstavo in dokumentiranje osrednje priveditve v Cankarjevem domu. Sodelovala je pri TV oddaji »Nočni klub« ter pri televizijskem filmu »Sočutje za prihodnost«, posvečenem 150-letnici delovanja RKS.

Za učence osmega in devetega razreda osnovnih šol v Ljubljani (Prežihov Voranc, Majde Vrhovnik, Moste Polje, Bežigrad in druge) smo organizirali predavanja in učne delavnice o okupaciji Slovenije in izgonu Slovencev.

30. aprila 2017 se je delegacija DIS udeležila priveditve, ki jo je organizirala Zveza slovenskih pregnancev v Šentprimežu v Avstriji ob 75. obletnici izгона slovenskih družin. O tem smo več pisali v Vestniku DIS št. 122.

INFORMATIVNA, PUBLICISTIČNA IN ZALOŽNIŠKA DEJAVNOST

Od oktobra 2013 do maja 2017 je izšlo 22 števil Vestnika DIS, številke od 101 do 122.

Vestnik DIS dobiva okoli 5000 članov DIS, kar je premalo in se nad tem morajo zamisliti tudi krajevne in območne organizacije DIS ter se potruditi, da bi vsaka izgnanska družina in njeni potomci dobivali Vestnik.

V Vestnikih DIS je objavljena vsebina sej Skupščine DIS in informacije o delu organov Skupščine DIS.

Pripravili in tiskali smo knjigo z vsebino sestanka Mednarodnega odbora izgnancev in beguncev žrtev fašizma in nacizma v letih 1920–1945, ki je bil v Kijevu.

Izšla je tudi brošura o sestanku Mednarodnega odbora izgnancev in beguncev žrtev fašizma in nacizma v letih 1920–1945, ki je zasedal leta 2014 v Bratislavi. V tej knjižici so objavljeni odgovori na

Župan Bad Sulze Johannes Hertwig (Foto: Milan Skledar)

pisma nekaterih predsednikov evropskih držav in EU.

Tiskali smo plakate za pohod ob nemško italijanski okupacijski meji in zloženke o razstavah DIS v Novi Gorici in Beogradu ter diplome za odličja DIS ter zahvalne DIS listine ob 25. obletnici delovanja DIS.

Izdali smo dopolnjeno brošuro z imeni umrlih Slovencev v izgnanstvu in begunstvu.

Organizirali smo tiskovne konference o dnevu odprtih vrat v zbirnem taborišču za izgon Slovencev. Pripravili smo informacijo o aktualnih vprašanjih DIS za časopise. O vseh pomembnejših dejavnostih DIS smo posneli tudi filmski zapis in naredili slike.

V letu 2015 smo izdali pomembno knjigo »Nemčija še ni plačala vojne škode«.

Tiskali smo razširjen ponatis brošure Največje zbirno taborišče za izgon Slovencev leta 1941 in zloženko o razstavi DIS o fašističnem in nacističnem nasilju nad slovanskimi narodi v slovenskem in angleškem jeziku.

V reviji Naša žena je bil 7. avgusta 2015 objavljen intervju s predsednico DIS Ivico Žnidaršič o izgonu Slovencev in vrnitvi domov. V posebni publikaciji sobotne priloge Dela je bil objavljen obširen intervju s predsednico DIS.

Ob 25. obletnici Društva izgnancev Slovenije 1941–1945 je bilo v časopisih kar veliko informacij o delovanju DIS.

OBNAVLJANJE IN OHRANJANJE NAJVEČJEGA ZBIRNEGA TABORIŠČA ZA IZGON SLOVENCEV V BRESTANICI

V zbirnem taborišču za izgon Slovencev v Brestanici smo 28. septembra 2013 organizirali dan odprtih vrat. Prijetno smo bili presenečeni, da si je taborišče prišlo ogledat veliko ljudi. V enem obnovljenem prostoru taborišča so si ogledali tudi predmete iz izgnanstva.

V taborišču smo v drugi polovici leta 2013 obnovili tudi stopnice v listnico, kjer so bila na tleh slamnata ležišča izgnancev.

Drugi dan odprtih vrat je bil 7. junija 2014. Na obisk taborišča je prišlo okrog 500 obiskovalcev različnih starosti in vsi so si z zanimanjem ogledali obnovljene prostore taborišča in sezname Slovencev, umrlih v izgnanstvu.

7. junija 2015 smo zopet na dan izgnancev organizirali dan odprtih vrat in dajali obiskovalcem informacije o delovanju DIS in skrbi za ohranjanje doseženih pravic.

Na dan odprtih vrat 7. junija 2016 je bil obisk zbirnega taborišča zelo velik, saj je prišlo okrog 1500 obiskovalcev. Vsi obiskovalci so prejeli brošuro o poteku obnovitvenih del tega taborišča.

Ta dan je bila v zbirnem taborišču organizirana tudi informativna konferenca o 25-letni dejavnosti DIS.

FINANČNA VPRAŠANJA

V letih 2013–2017 smo se javljali na razpise in sklepali pogodbe med Ministrstvom za delo, družino in socialne zadeve RS in Društvom izgnancev Slovenije 1941–1945 o sofinanciranju dela dejavnosti in programov Društva izgnancev

Slovenije 1941–1945, ki so posebnega družbenega pomena.

Pomemben je tudi prispevek od zbrane članarine DIS in prispevek za Vestnik DIS.

V vseh štirih letih smo za vsak mesec posebej poročali ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti o porabi sredstev in zaprosili ministrstvo za dvanjstino odobrenih sredstev za vsak mesec.

S pridobljenimi sredstvi na razpisih smo poravnali finančne stroške za najemnino in vzdrževanje poslovnih prostorov, elektriko, ogrevanje, poštno in telefonske stroške, fotokopiranje, potrošni material v administraciji in plačilo za občasno pomoč v administraciji. Pomembno je, da so krajevne in območne organizacije dobile možnost zbiranja podpornih članov DIS.

10. novembra 2016 smo imeli finančno inšpekcijo Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. O tej inšpekciji je narejen in podpisan zapisnik. Inšpekcija je ugotovila, da vodi DIS finančno dokumentacijo skladno z zakonom in s pogodbo, ki je bila z njimi podpisana.

Zahvaljujem se vsem članom organov Društva izgnancev Slovenije 1941–1945 in krajevnim in območnim organizacijam DIS, da smo tudi v minulih štirih letih opravili obsežna in za članstvo DIS pomembna dela.

*Ivica Žnidaršič, prof.
predsednica DIS*

IZ RAZPRAVE NA SKUPŠČINI DIS 30. JUNIJA 2017

JANEZ PODRŽAJ, predsednik Zveze vojnih invalidov Slovenije

V imenu Zveze društev vojnih invalidov Slovenije, koordinacije veteranskih in domoljubnih organizacij Slovenije in v svojem imenu vsem skupaj en lep pozdrav. Že večkrat sem poudaril, da vojni invalidi in izgnanci v marsičem delimo isto usodo. Mandat te vlade prehaja že v tretjo oziroma četrto četrtino mandata in predsednik vlade nikakor ne utegne, da bi sprejel veteranske in domoljubne organizacije. Tudi vi se borite za povračilo vojne škode. Res, da smo potrpežljivi, vendar pa je enkrat treba reči ne. Žalosti nas, da hočejo holokavst prikazati, kot da ga ni bilo. Tudi od ljudi, od katerih je pričakovati, da bodo poznali zgodovino, velikokrat slišim, da ne priznavajo vojnih invalidov, kot da jih ne bi bilo. Razočaran sem tudi nad poslanci. Želim vam mnogo uspehov pri nadaljnjem delu in občudujem neumorno moč in požrtvovalnost vaše predsednice, prof. Ivica Žnidaršič, in tudi častnega člana mag. Franca Žnidaršiča in vseh vas. Zahvaljujem se vam za spominsko listino. Mislim, da je to nekaj posebnega in bo nekje na častnem mestu.

Janez Podržaj je prejel spominsko listino ob 25. obletnici ustanovitve DIS

Mag. FRANC ŽNIDARŠIČ, častni član DIS

Hvala lepa za priložnost, da povem nekaj o zakonu o poplačilu vojne škode. Najprej bi vas rad vse lepo pozdravil, goste in vse izgnanke, izgnance. Rad bi povedal, da sem začuden, ko se vojni invalidi in veteranske organizacije ne morejo pogovarjati z vlado. Ko sem bil jaz državni sekretar v letih od 2000 do 2004 na ministrstvu za delo, so imele veteranske organizacije in vojni invalidi vsak dan odprta vrata in moram povedati, da sem se z njimi srečeval večkrat na leto. Tudi veliko problemov smo takrat uspešno rešili. Vedno starejši smo, bolni in nepokretni, onemogli. Zato ni nepomembno, da nam vrnejo pravice do zdraviliškega zdravljenja, čeprav smo v teh letih tega bolj potrebni kot kdaj koli prej. Ne vemo še, ali nam bodo vzeli dodatno zdravstveno zavarovanje.

Kar zadeva gmotno škodo je treba vedeti, da slovenskim vladam ni uspelo od bogate Nemčije izterjati, da bi poplačala vsaj del vojne škode. Vse vlade so priznavale, da dolg obstaja, resno pa se izterjave ni lotil nihče. Zaradi tega je prav, da smo to sami vzeli v roke in skušamo najti vlagatelja za zakon, ki smo ga pripravili. Treba je povedati, da ta zakon ni pravno vprašanje, ampak je politično vprašanje, in da ga bo politika sprejela ali pa ne. To vam govorim zato, ker se večina s politiko noče ukvarjati in v njej ne sodeluje, pričakuje pa, da se bo zadeva uredila. Če nas ne bo zraven, bo stvar težja. Zato govorim o tem, ne zato, da bi me podpirali, jaz ne bom kandidiral za poslanca. Se pa zelo trudim, da bi spravili v DZ koga iz Združene levice - Demokratične stranke dela, zaradi tega, ker smo edina stranka v državi, ki ima v svojem programu zapisano, da mora Nemčija plačati vojno škodo in bo seveda tudi sama vložila zakon, če bo do takrat zadeva še odprta. Mi se zdaj povezujemo z mnogimi manjšimi strankami in civilno družbo v široko koalicijo tistih, ki želimo v tej državi zaustaviti naraščanje revščine, zagotoviti ohranitev socialne države, medgeneracijske solidarnosti

in seveda poplačilo vsaj delne vojne škode. V predlogu zakona o gmotni škodi smo zapisali predvsem to, naj nam država, če ni mogoče izterjati vojne škode, vsaj na simboličnem nivoju poplača vojno škodo tako, da bi vsak prizadet dobil vsaj nekaj tisoč evrov. V najslabšem primeru, če bi vsi upravičenci zahtevali simbolično odškodnino, bi potrebovali okrog 600 milijonov evrov, kar bi seveda država lahko prenesla in poplačala simbolične odškodnine približno sto tisoč upravičencem. V tem zakonu smo zapisali še nekaj, in sicer, da izgnancem, beguncem ne bi bilo treba dokazovati vojne škode, količine obsega vojne škode, ker ni nobenega dvoma, da je tistih nekaj tisočakov simbolične odškodnine izgubil prav vsak. Zadosťoval bi odločba o statusu žrtev vojnega nasilja in zadeva bi bila zaključena. Na ta način bi postopki tekli hitro.

Tudi kar zadeva Evropsko unijo je ta mačehovska do žrtev vojnega nasilja širom Evrope. Ustanovila je Evropski inštitut o holokavstu, ki ga podpira 43 držav ustanoviteljic, tudi naša, in na konferenci 26. aprila letos v Bruslju je bilo silno zanimivo, da je sklical ta sestanek Evropski inštitut z naslovom Neuresničena pravica do vojne škode, konferenco pa so tam, tako rekoč prevzeli predstavniki Judov in se je govorilo samo o njihovi gmotni škodi. V tem smislu mislim, da je prav, da smo pripravili predlog, po katerem naj bi DIS zahtevala od Evropskega inštituta, da se loti tudi odškodnin za gmotno škodo drugih prizadetih narodov.

Velika napaka je, da se o NDH čisto nič ne govori. Hrvatska vojne škode, ki so jo povzročili, niso nikoli poplačali. Ohranimo pravice, ki smo si jih priborili, skušajmo narediti vse, da bi dobili vsaj del gmotne odškodnine. Priporočam, da greste na volitve in podprete take ljudi, ki bi vam zagotovili to, za kar se zavzemamo. Lahko vprašate kandidate: »Boste vi podprli zakon o izterjavi vojne škode od Nemčije in podprli zakon o gmotni škodi?« In tisti, ki bo rekel, da bo, naj to napiše, naj podpiše, da boste imeli dokaz. Tudi od vas je odvisno, ali bomo dobili dovolj podpore v DZ.

ALOJZ RUPAR, podpredsednik DIS

Lansko leto smo praznovali 25 obletnico obstoja, se pravi, da smo v 26. letu starosti društva, naša povprečna starost pa je 80 let. Društvo je pravilno organizirano in prav je, da je eno društvo DIS, ker imamo v krajevnih in območnih organizacijah manj dela, ker ni treba voditi toliko društvenih zadev. Vmes je bilo rečeno, da se fašizem in nacizem prebujata tudi pri nas, in je to veliko zlo. Ravnokar sem prebral knjigo enega izmed članov, Karla Gržana, Vstani te v suženjstvu zakleti... Največje zlo Slovencev je to, da smo razdvojeni. Pred tridesetimi leti nismo bili tako razdvojeni, kot smo sedaj. Politika je razdvojila ljudi, ali si levi ali si desni ali pa te ni. In mislim, da je to tisto, poglejmo parlament. Vsi so plačani zato, da delajo za narod, za nas. Kaj pa lahko naredimo izgnanci? Med vojno nismo, izgnanci nismo bili ne v partizanih, ne pri belih. Tu avtor pravi, da bi se le pobotali, ne samo formalno, ampak dejansko, če naj bi bil kakšen mediator, naj bi bil nevtralen. Naši vodji društva je uspelo delovati solidno, ne samo v Sloveniji, tudi v Evropi. Tudi evropski odbor se dobro sestaja. Dajem pobudo, da bi se na področju levo in desno usmerjenih Slovencev nekaj naredilo, da ne bi ponavljali grozot, si podali roke in na ta način nekaj prispevali za boljši jutri.

ZDENKA KAPLAN, predsednica Komisije za stike s kraji izgnanstva

Zelo sem vesela, da smo letos ponovno uspeli organizirati izlet v kraje izgnanstva, to je v Nemčijo. Povabili smo člane DIS, da naj gredo na izlet, da bodo obiskali svojece, ki jih imajo pokopane v teh krajih. V kraje gremo vedno pogledati taborišča in pokopališča. V Nemčiji je še veliko krajev, kjer naši izgnanci nimajo spominskih obeležij in tudi na tej poti, ki smo jo organizirali, smo imeli dva velika problema, zato smo šli ponovno v Neresheim in Bad Sultzo. Prej smo imeli navado, da smo v vsakem mestu dobili že

Neresheim – Pokopališče. (Foto: Milan Skledar)

vneprej dogovorjenega nemškega vodiča, ki nas je popeljal po mestu, pokazal vse znamenitosti in tudi povedal kaj o kraju. Tokrat pa tega ni bilo. Odslej moramo imeti na izletih vodiča, in sicer vodiča z licenco in ga drago plačati. Doslej smo te izlete vodili sami in zastonj. Predlagam, da bi take izlete vseeno organizirali tudi v prihodnje. Zanamci morajo to gojiti še naprej, da spominjamo Nemce, da ne bodo pozabili na izgon Slovencev.

Na to pot smo šli zaradi **Neresheima** in **Bad Sultze**. V oba kraja smo se vrnili, na kar Nemci niso računali. V **Neresheimu** je pokopanih veliko naših izgnancev in tam se ti grobovi uničujejo. V samostanu niso hoteli do zdaj o tem ničesar slišati in videti, zdaj je pa zapihal nov veter. Nov pater Albert se je z nami pogovarjal, nas je tudi pogostil skupaj z podžupanjo in direktorjem občine. Pater Albert je obljubil, da bo zdaj postavljena spominska plošča. Visela bo na steni cerkve, pod katero so grobovi naših izgnancev. Rekel je samo, da mu pošljemo seznam in vsebino napisa na plošči. Tako bo spomin na umrle slovenske izgnance ostal. Menim, da je bil dosežen velik uspeh. Pomembno je, da imamo seznam, kdo je tam umrl.

Tudi v **Bad Sultzi** smo bili drugič. Tam so mislili, da ne bomo več prišli. Ko smo bili prvič tam, smo na pokopališču za naše izgnance na priložnostni kamen ob poti položili venček in prižgali sveče. Županu pa smo že takrat dali vse podatke, kdo je tam umrl in kdaj, in obljubil je, da bodo to uredili. Ampak minilo je kar nekaj let, ker ni pričakoval, da se bomo vrnili. Iz njegovih pisem bilo sklepati, da si sedaj ne želi našega prihoda, ampak jaz sem vztrajala, da smo prišli. Priznal je, da je obljubil, vendar ni ničesar naredil. Zdaj je obljubil, da bo v šestih mesecih obeležje naredil. Pokazal nam je celo kraj na pokopališču, na katerem smo zapeli slovensko pesem in prižgali sveče.

Županu sem zagotovila, da se bomo vrnili, in zagotovil je, da bo takrat postavljeno obeležje za umrle izgnance. To je dokaz, kako pomembno je vztrajati.

Imeli smo še nekaj sprejemov. Moram povedati, da so se župani zelo lepo odzvali. V **Rudolstadt** smo prišli prepozno. V hotel so kljub temu prišli župan, namestnik župana in gospa Sabina, ki je od vsega začetka pobudnica in organizatorica, da sploh imamo v Rudolstadt tako lepo obeležje za, tam pokopane slovenske izgnance.

Župan mesta Bad Berka (Volker Schaedel) (Foto: Milan Skledar)

V **Arnstadt** nas je tudi lepo sprejel župan in nas pospremil na pokopališče. Na pokopališču so pred leti postavili spomenik za naše izgnance, tako da je bil sprejem v Arnstadt zelo prijeten. Prišla je tudi tajnica nekdanjega župana, ki je postavil ta spomenik. Edina slovenska uradna oseba na grobovih naših izgnancev pa je bil mag. Franc Žnidaršič, edini državni sekretar, ki je enkrat šel v Nemčijo. Moram povedati, da takrat, ko je bil on v Arnstadt še ni bilo nobenih obeleženih grobov. Zdaj pa je videl, da je tudi on prispeval k postavitvi spomenika. Še kakšen drug funkcionar bi lahko kdaj obiskal ali omenil grobove slovenskih izgnancev.

Tudi v **Apolde** nas je sprejel župan, čeprav je bil malo drugačen. Malo pozornosti so nam že namenili, ampak veliko se je hvalil, kaj vse je naredil. Želeli smo si ogledati taborišče, ki še stoji, in ko smo se slikali pred hišo, preden je župan prišel, sem zagledala starejša gospoda, ki sta šla po ulici, in tekla za njima in jih ustavila in vprašala za ulico, za eno hišo, ki je bila nekoč Hitlerjeva mladinska hiša in taborišče. Vodički so pokazali pot, na kar je prišel župan, ki je zanimal obstoj te hiše in nam kazal prekrasno stavbo, češ da je to obnovljeno taborišče. Nisem se strinjala z njim, ta hiša ni obljudena, ničesar ni noter, skoraj razpada - to so nam povedali na ulici. Potem pa je prišel eden od teh dveh celo gor v sobo in županu pripovedoval, kje je tisto taborišče. Šele pozneje smo ugotovili, zakaj mu je to pripovedoval - zato, ker ta župan ni iz Apolde, ampak iz Jiene. In tisti gospod je menil, da mu je treba pojasniti, kje bomo mi to našli.

Potem pa smo obiskali še **Bad Berko**, kjer je zelo mlad župan, ki nas je že čakal. Med najinim dopisovanjem je zanimal, da bi bilo tam kakšno taborišče, jaz sem vztrajala pri svojem, on pri svojem, nazadnje mu je bilo dovolj in mi je po elektronskem sporočilu poslal svojo mobilno številko in dejal, naj ga pokličemo, ko bomo prišli in da nas bo zapeljal, kamor bomo želeli. Tam nas je res pričakal in smo ga peljali pred hišo, tisto, kjer je bilo taborišče. Izgovoril se je, da Nemci tega poslopja niso smatrali kot taborišče.

Izlet je bil uspešen in vam priporočam, da se skrb za grobove slovenskih izgnancev ohranja tudi v bodoče.

MARJAN ŠPEGELJ, član IO DIS

Spoštovani delegati, vabljeni gostje, spoštovana predsednica DIS, prof. Ivica Žnidaršič. Kot vedno tudi letos prinašam tople in priske pozdrave iz Dravske doline - OO DIS 1941-1945 občin Muta, Podvelka, Radlje ob Dravi, Ribnica na Pohorju, Vuzenica, katere predsednik sem, in iz širše Koroške, od koder se še vedno vozim po luknjasti, ovinkasti in zelo nevarni cesti v center Slovenije. Ne pomagajo aktivnosti, protesti, zborovanja, da bi Vlada RS pričela

z gradnjo prepotrebne razvojne osi Dravograd-Arja vas.

Zakaj poudarjam to problematiko? Ker dnevno po tej cesti vozijo v UKC Ljubljana rakaste bolnike, med katerimi so tudi izgnanci, begunci, in jim s to naporno vožnjo po slabi cesti povzročajo še hujše bolečine. Zato predlagam, da pritisnemo na Vlado RS, da pristopi k ureditvi te problematike.

Sedaj pa nekaj besed o delu DIS in o programu. V danem poročilu se zrcali delo DIS, ki je plod velikih naporov naše predsednice DIS, prof. Ivica Žnidaršič, z njenimi ožjimi sodelavci.

Nekaj več besed pa želim posvetiti delovanju komisije za odškodnine, katere predsednik sem. Komisija se je sestala trikrat: 24. februarja 2014, 28. julija 2014 in 21. novembra 2016 z nalogo, da obravnava predlog posebnega zakona o poplačilu vojne škode za naše uničeno premočno in nepremično premoženje. Glavno breme za pripravo tega zakona in nadaljnje aktivnosti je prevzel častni član DIS mag. Franci Žnidaršič. Držal je obljubo in pripravil ta posebni zakon, ki smo ga na naši komisiji sprejeli 21. novembra 2016. Na pobudo predsednice smo tudi po tem vprašanju obiskali predsednika DZ RS dr. Milana Brgleza. Predsednik DZ je z velikim zanimanjem prisluhnil predstavitvi naše predsednice o delovanju našega društva, o naših dosežkih za izgnance in begunce, ter tudi o tem, da Nemčija še ni plačala vojne škode.

Da bi uspeli, moramo biti aktivni tudi v KO in OO. Naj povem, da smo na naš občni zbor tega leta povabili vse tri poslance iz Koroške.

Kot sem že dejal, je mag. Francija Žnidaršič pri izdelavi tega posebnega zakona odigral najpomembnejšo vlogo. Je tudi predsednik stranke DSD, ki ima v svojem programu kot edina stranka, ureditev vprašanja vojne škode. Bližajo se parlamentarne volitve, zato smo dolžni glede na napore, ki jih imenovani vlaga za ureditev te problematike, da damo izgnanci glas stranki, ki bo naš zakon vložila v parlament. Dovolite mi, da se v imenu komisije za odškodnino zahvalim mag. Franci Žnidaršiču za opravljeno delo.

Ob zaključku na podano problematiko predlagam tri sklepe:

1. Še naprej vršiti pritisk na Vlado RS in pri poslancih, da še v tem mandatu pride do vložitve pripravljenega zakona o poplačilu gnotne škode
2. V program našega dela predlagam, da v letu 2018 organiziramo osrednjo republiko prireditev ob dnevu slovenskih izgnancev, 7. junija 2018, v Brestanici.
3. Zahtevamo, da vlada vrne v ZŽVN ponovno možnost klimatskega zdravljenja.

Vse dobro vsem, posebno to želim naši predsednici prof. Ivici Žnidaršič, ki je v teh dneh praznovala visoki jubilej. Iskrene čestitke.

ERIKA LIPEJ, delegatka iz Bistrica ob Sotli

Erika Lipej

Najprej vas v svojem imenu in imenu KO DIS Bistrica ob Sotli lepo pozdravljam, še posebej predsednico DIS, Ivico Žnidaršič, mag. Franca Žnidaršiča in vse ostale goste. Kot ste slišali, si vrh društva s predsednico na čelu vse skozi

prizadeva za ohranitev že pridobljenih pravic, to je rente in dodatnega zdravstvenega zavarovanja. Marsikateremu članu ob mizernih pokojninah ta renta in dodatno zdravstveno zavarovanje olajša socialno stisko. Prav je, da bi se v vseh krajevnih organizacijah DIS prizadevali, da bi bil v Državni zbor RS izvoljen kakšen član DIS, ki bi spremljal ohranjanje že doseženih pravic in sprejemanje zakona o povrnitvi vsaj simbolične vojne odškodnine. Zaradi tega cilja naj bi aktivno sodelovali z vlado in s poslanci DZ, sedanjega in novega sestava. Prav bi bilo, da si zato prizadevate, da se čim več članov DIS včlani v stranko DSD, ki jo vodi mag. Žnidaršič, kar najbolj lahko realizirate na občnih zbora. Pri našem občnem zboru v mesecu marcu sem pridobila 25 članov DSD. Zanima me, koliko članov DIS imate vi, v drugih krajevnih organizacijah. Najlažje bomo prišli do pravice, če bomo imeli v svojih vrstah borce, poslanca, ki si bo prizadeval za naše pravice, da nas bo stranka DSD zastopala v DZ. Povejte svojim članom, če si želijo ohraniti že pridobljene pravice in si priboriti vsaj simbolično odškodnino, naj se včlanijo v stranko DSD in naj resnično volijo poslanca, ki nas bo zastopal in seveda, naj grede vsi člani DIS na volitve. Stranka DSD si edina prizadeva za izgnance in je zato prav, da to stranko in mag. Žnidaršiča podpiramo.

FRANCKA PRIMOŽIČ, računovodkinja DIS

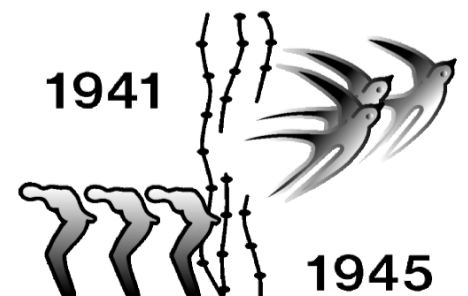

Francka Primožič

Kar se finančnega poročila tiče, ste dobili izčrpna poročila že v gradivu. Vsa sredstva, ki jih je društvo prejelo, so bila skrbno porabljena, nad tem je bdele predsednica DIS. Kar pa se tiče vaših nakazil, za članarino in Vestnik, pa se še vedno ne vidi, kdo plačuje, zato vas prosim, da še vedno pošiljate obvestila o nakazilih. Tiste, ki pa plačujete članarino in Vestnik na pošti, pa še posebej prosim, da pošljete obvestilo, koliko in zakaj ste nakazali, ker se pri tistih nakazilih res ne da razbrati, kdo in za kaj nakazuje. Na položnico pa prosim napišite kratek naziv, recimo samo KO in kraj na primer KO Ljubljana, Kočevje, da se vaše nakazilo ne bi izgubilo med nejasnimi nakazili.

URŠA ŽORŽ

Hvala za besedo. Tu sem v imenu dr. Milana Jazbeca kot člana izvršnega odbora in sina izganke. Danes na žalost ne more biti z nami, ker je kot slovenski veleposlanik v Makedoniji, zato vam prinašam njegove priske pozdrave. Vesel je, da se je lahko udeležil slovesnosti ljubljanskih izgnancev v Mostecu in srečanja gojenjskih izgnancev na Kokrci pri Kranju, kjer je tudi v obeh govorih poudaril velik pomen društva za vse vas in tudi za slovensko civilno družbo. Poudaril je tudi

polno razumevanja za pričakovanje po povračilu vojne škode. To je po njegovem mnenju pomembno politično vprašanje, ki ga je mogoče rešiti po diplomatski poti. Pri tem lahko vedno računate na njegovo podporo in razumevanje.

Dr. Jazbec je aprila letos kot prvi napovedal kandidaturu za 5. predsednika RS, dovolite, da spregovorim nekaj besed še o tem. Da lahko doseže svoj cilj, mora najprej zbrati 5000 podpisov. Zbiranje podpisov podpore se začne predvidoma letos avgusta in zaključí sredi oktobra. Že v naprej vam je zelo hvaležen za izkazano pripravljenost, da oddate svoj podpis in pomagate pri njihovem zbiranju, se pravi, da bomo vašo pomoč potrebovali pri zbiranju podpisov. Potrebna bo pomoč na stojnicah pri upravnih enotah, kjer se bo te podpise oddajalo, in posebna pomoč za vse, ki so brez prevoza, da se jih zapelje do najbližje upravne enote in se jim pomaga izpolniti obrazec. Čisto vsak glas je pomemben in čisto vsak glas šteje. Ker vemo, koliko je članov DIS in koliko svojcev je zraven, bi lahko že samo člani in svojci zbrali zadostno število podpisov. Poskusimo, več glasov kot zberemo, boljše bo. **Še enkrat najlepša hvala za izkazano podporo ter pripravljenost pomagati dr. Jazbecu na poti do cilja.**

MARJAN ŽIBERT, delegat KO DIS Velike Doline

Marjan Žibert

Najlepše pozdravljam vse delegate in delegate kakor tudi vodstvo DIS, predvsem predsednico prof. Ivico Žnidaršič in našega častnega člana mag. Franca Žnidaršiča. Prvo poročilo je bilo izčrpno, temeljito, vendar bi dodal še nekaj, Velika Dolina je bila ustanovljena v začetku leta 1993 in je od ustanovitve do zdaj imela 25 občnih zborov. Letos smo organizirali že 10. pohod po okupacijski meji in to je meja, ki je delila Slovenijo in NDH. Štiri vasi so bile v krajevni skupnosti Jesenice oziroma Jesenice na Dolenjskem in ena vas, ki spada v KO, ki ni povsem na našem območju, a je spadala pod jastrebarsko občino, te štiri vasi pa so spadale pod občino Samobor. Vsako leto obeležimo ta 6 kilometrov dolg pohod po tej okupacijski meji in nekaj od tukaj prisotnih se ga je že udeležilo. Predvsem moram pohvaliti KO DIS iz Zagreba, ker se ga udeležijo vsako leto. Sodelujemo z lokalnimi društvi in z osnovno šolo. Že najmlajši iz vrta grejo na del pohoda, drugi del pa prehodijo otroci od 4. razreda naprej. Na začetku tega pohoda imamo spomenik, na katerem so imena 68 umrlih v izgnanstvu. Prižgemo sveče ter položimo vence in to je tudi začetek pohoda. Včasih nas je bilo v naši organizaciji čez 300 izgnancev, zdaj nas je manj kot 100. Kot je bilo že rečeno, izgnanci se hudo hitro redčimo in starostna meja se pomika. **Nekateri pričakujejo edino to, kaj bomo še dobili za odškodnino. To je zagotovo pomembno, mislim pa, da je še pomembnejše zgodovinsko dejstvo, da smo bili izgnani, da smo izgnanci in jaz dajem to na prvo mesto.** Zaradi tega je prav, da ohranjamo zgodovino izgona. Povedal bom nekaj, kar ni čisto povezano s poročilom. V četrtek so objavili dogovor iz arbitražnega sodišča. Moti me, ko se je naš predsednik vlade že pogovarjal s predsednikom hrvaške vlade Plenkovićem, kako bi se sestala že zdaj – saj nismo prosjaki. Pa tudi predsednik Pahor se pogovarja, kako bi se sestal s Kolindo Kitarović. Zakaj? Sodišče je pri-

neslo eno odločitev, mi se ne smemo poniževati. To me zelo moti, zato Pahorja ne bom podprl kot kandidata za predsednika RS. Tudi moja stranka tukaj dela kampanje za stranko Žnidaršiča. Sem predsednik lokalne stranke Rog, razvoj občin in krajev, ki deluje v dveh občinah Krško in Brežice. Imamo pa dva občinska svetnika. Delamo tudi vse, da podpremo **dr. Milana Jazbeca v predsedniški kampanji.**

ROK KRŽAN, član IO DIS

Spoštovano delovno predsedstvo in ostali. Mi moramo najprej vedeti, da je na vrhu dela gotovo družina Žnidaršič in zato ni treba ponavljati vseh uspehov.

V zvezi s poročilom bi se danes dotaknil, da je bil uspešen predavateljski tim v sestavi predsednice Ivica Žnidaršič, dr. Janka Prunka in Spomenke Hribar za seminar za profesorje zgodovine. To poudarjam, da so profesorji srednjih šol na seminarju prisluhnili, predvsem v brežiški gimnaziji, kjer so postavili razstavo DIS. Jaz sem bil povabljen kot predsednik KO DIS Bizeljsko, morda tudi zato, ker je prof. Nataša Šekoranja, ki je bila na seminarju DIS, iz Bizeljskega. To je dalo vtis in pečat in mislim, da je bil seminar za profesorje zgodovine uspešen. Tako kot je Marjan iz Velike Doline povedal, poudarjam, da moramo biti najprej čvrsti in zavedni Slovenci. Čvrsto zadovoljstvo je arbitražni sporazum in je treba, da tudi mi izgnanci vplivamo na državljanke, ki so prizadeti in so ostali izven naših meja, naj jih država Slovenija tudi podpre, da jim omogoči, da bodo prišli na slovensko stran.

SILVA MARJETIČ, KO DIS Bučka

Silva Marjetič

Kot veste je bila naša Krajevna organizacija DIS Bučka, ustanovljena takoj po ustanovitvi društva, in sicer že 1. novembra 1991.

Bučka in okoliške vasi so bile leta 1941 samo 1 km od nemško-italijanske okupacijske meje, zato vsako leto organiziramo pohod ob okupacijski meji od Telč do Bučke. Letos bo že jutri, 1. julija, 13. pohod.

Zaključna prireditev bo ob 11. uri v Kulturnem domu na Bučki. Veseli bomo, če bo tja prišel tudi kdo od vas.

Prebrala sem poročilo o delu organov DIS in izražam vso pohvalo. Ohranili smo tudi dopolnilno zdravstveno zavarovanje in s tem prihranili okrog 29 evrov na mesec.

Podpiram tudi program dela za leto 2018 in že lahko vpišete tudi datum prireditve 2018 na Bučki in pohod od Telč do Bučke, ki bo v soboto, 30. junija 2018.

V Vestniku DIS sem prebrala, da je 9. maja letos na svečani seji Mestne občine Ljubljana župan g. Zoran Jankovič izročil predsednici DIS prof. Ivici Žnidaršič kipec in zahvalno diplomu mesta Ljubljane. Ker je naša krajanka, ji izrekam iskrene čestitke. Prav tako bi se v imenu naših članov in v svojem imenu zahvalila za ves trud in neskončno prizadevanje tudi mag. Francu Žnidaršiču, častnemu članu DIS, in Zdenki Kaplan, ki dela v DIS in skrbi za dostojno obeleževanje umrlih izgnancev, ki so umrli v letih 1941–1945 v izgnanstvu. Skoraj ni slučaja, ko pokličem na DIS, da Zdenke ni tam. Vsi trije so krajani Bučke. Če je možno bi predlagala, da se naslednjič tudi za Zdenko Kaplan predlaga odličje in zahvala za tako požrtvovalno prizadevanje in delo.

TONE PRISTOV, delegat KO DIS Radovljica

Tone Pristov

Rad bi poudaril, kako pomembno in potrebno je, da se naši študentje odločajo in izbirajo teme svojih diplomskih nalog tudi iz obdobja izgnanstva Slovencev med drugo svetovno vojno. Kot je znano, je takih diplom, ki raziskujejo in analizirajo takratne čase, bore malo.

Bolj odločno bi morali spodbujati naše fakultete in njihove mentorje, da za absolute zgodovine in ostalih humanističnih smereh razpišejo več diplomskih nalog s to tematiko.

Krajevne organizacije DIS, predvsem pa njihovi predsedniki, imajo veliko

odgovornost in poslanstvo, da na svojem terenu spodbujajo in nagovarjajo mlade študente, naj se odločijo za tovrstne teme svojih diplom.

Na Gorenjskem smo v letih 2016–2017 pridobili kar dva diplomanta, ki sta si izbrala tematiko izgnanstva v letih 1941–1945. To sta: g. Florijan Likar, ki je napisal diplomu z naslovom Izselitev vaščanov Mošenj v času druge svetovne vojne; ter Valerija Novak z magistrskim delom Nemška okupacija ozemlja današnje Slovenije med drugo svetovno vojno in izgon prebivalstva v Nemčijo.

JOŽE KRIZANČIČ, predsednik častnega razsodišča

Kot najstarejši član tega društva in verjetno tudi najstarejši član DIS – ves čas sem bil član društva z vsem srcem. Ob naši predsednici DIS, Ivici Žnidaršič, sem bil podpredsednik v treh mandatih, kolikor sem mogel, sem delal, danes pa vam samo rečem, dajte vso podporo društvu in sodelujte, kolikor je mogoče, ker je DIS veliko naredil za Slovenijo, ne le za izgnance. Rad se bom udeležil prireditve, če me bo kdo povabil. Imejte se lepo in vso srečo vam želim v življenju.

SKLEPI

Skupščine Društva izgnancev Slovenije 1941–1945

1. Delegati krajevnih in območnih organizacij Društva izgnancev Slovenije 1941–1945 (DIS), zbrani na programsko volilni skupščini DIS 30. junija 2017, so sprejeli poročilo in informacijo predsednice DIS o dejavnosti DIS za obdobje junij 2013–junij 2017.
2. Delegati sprejememo program DIS in njegovih organov za leto 2018. Skupščina pooblašča IO DIS, da lahko med letom opravi popravek programa in finančni plan za leto 2018 glede na dotok finančnih sredstev.
3. Delegati zahtevamo, da ostanejo dosežene pravice in da se vsaj delno povrne gmotna škoda, ki je nastala med drugo svetovno vojno.
4. Zahtevati, da Slovenija izterja vojno škodo od Nemčije in da se opravi prenos premoženja, ki so ga v Sloveniji pustili Avstrijci, v sklad za poravnavo vojne škode. Vlada RS naj zahteva tudi plačilo vojne škode od Hrvaške.
5. Pričakujemo, da bo Ministrstvo za kulturo RS skrbelo za ohranitev Evropskega muzeja o fašističnem in nacističnem nasilju, katerega zametke je 26. junija 2016 odprlo Društvo izgnancev Slovenije 1941–1945 na gradu Rajhenburg in kjer je že prikaz o nasilju nad slovanskimi narodi.
6. Poslati ponovno pismo ministru za kulturo, da naj podpre, da bi razstava DIS o nasilju nad slovanskimi narodi postala stalna na gradu Rajhenburg kot zameetek Evropskega muzeja žrtve fašizma in nacizma.
7. Skupščina DIS podpira sodelovanje z Mednarodnim odborom izgnancev in beguncev žrtve fašizma in nacizma v letih 1920–1945, ki ima domicil pri Društvu izgnancev Slovenije 1941–1945.
8. Po možnostih postaviti razstavo DIS o slovenskih izgnancih v več krajih oziroma šolah po Sloveniji.
9. Delegati priporočamo vsem krajevnim in območnim organizacijam DIS, naj se bolj zavzemajo, da se bodo v članstvo DIS vključili tudi potomci slovenskih izgnancev, beguncev in prisilnih delavcev, da bi se ohranjal zgodovinski spomin na tragedijo genocidne politike do Slovencev med drugo svetovno vojno.
10. Obvesti članstvo DIS prek Vestnika DIS, da bo članarina v letu 2018 enaka kot doslej, in sicer 10 EUR, in prispevek za Vestnik DIS bo 6 EUR in da se poveča število prejemnikov Vestnika DIS.
11. Nadaljevali bomo z zbiranjem podpornih članov DIS.
12. Delegati podpiramo predlog Zakona o povračilu gmotne vojne škode.
13. Še naprej je treba skrbeti za ohranjanje grobov in obeležij umrlim Slovincem v izgnanstvu.
14. Vzodbujati je treba višje šole in univerze, da vključujejo v teme diplomskih in magistrskih nalog tudi vsebino o izgonu in prisilnem delu Slovencev med drugo svetovno vojno.
15. Organizirati je treba čim več predavanj za mlade o fašističnem in nacističnem nasilju in izgonu Slovencev.
16. Seznanjati je treba članstvo DIS s predpisi o delovanju DIS in zakoni, ki zagotavljajo status in pravice slovenskim izgnancem, beguncem in drugim žrtvam vojnega nasilja.

Komisija za sklepe: Rudi Zadnik, Mihael Žgank, Alojz Jelovšek, Marija Zajc, Ivan Godec.

Sporočilo za javnost iz Skupščine Društva izgnancev Slovenije 1941–1945 30. junija 2017

Slovenski izgnanci in begunci smo kot žive priče strahot in nasilja, ki so jih izvajali fašisti in nacisti, ogorčeni, da se v Evropi ponovno pojavljajo gibanja fašizma in nacizma, da se spodbuja in širi sovražnost, rasizem, ksenofobija, šovinizem in militarizem.

Zaskrbljeni spremljamo naraščajoče pojave neofašizma in neonacizma pri nas, po Evropi in svetu. Priča smo poizkusom reinterpretacij zgodovine druge svetovne vojne. S popačenjem dejstev se zamegljujejo vzroki in posledice dogajanj in se revitalizira večletna brutalna politika okupacijskih držav. Posamične povojne zunajsodne ukrepe v posameznih državah, ki jih obsojamo, se enači s fašističnimi in nacističnimi nameni ter dejanji.

Edini način, da preprečimo ponovitev mrakobnih dejanj iz časov fašistične in nacistične dominacije v Evropi, je ozaveščanje vseh mlajših generacij o

času, ko je bil svet izpostavljen in ogrožen zaradi nasilja in genocidne politike fašističnih in nacističnih sistemov.

Z vnovičnimi pojavi fašizma in nacizma še vedno ostaja odprto vprašanje o vojnih škodah druge svetovne vojne v Sloveniji. Žrtve so bile v imenu rasne in genocidne politike pregnane s svojih domov in odpeljane v izgnanstva ter delovna taborišča in izgubili so vse premoženje. Med njimi so še živeči, ki jesen svojega življenja bolj ali manj preživljajo v revščini in pomanjkanju.

V Društvu izgnancev Slovenije 1941–1945 smo za potrebe Vlade RS zbrali vse potrebne podatke za reševanje vprašanja vojnih škod in jih objavili v knjigi »Nemčija še ni plačala vojne škode«. Zbrane podatke lahko Slovenija uporabi za izterjavo vojne škode od Nemčije ter za pripravo predloga zakona o poplačilu vsaj simbolične gnotne škode, ki je nastala med

drugo svetovno vojno. A odgovori na poslanska vprašanja, ki so bila vezana na to temo, so pokazali žalostno sliko, da se vladni organi niso seznanili z gradivi o odobreni vojni škodi na mirovnih in reparacijskih konferencah ter z drugimi podatki, ki so pomembni za izterjavo vojne škode od Nemčije. Prav tako se niso seznanili z delom Društva izgnancev Slovenije 1941–1945, kako smo dosegli odškodnine za prisilno delo slovenskih izgnancev, čeprav jih Vlada RS ni vključila v nemški zakon »Spomini, odgovornost in prihodnost«.

V času, ko je Češka vodila Evropsko unijo, je bil ustanovljen Inštitut za posledice holokavsta, ki je aprila letos organiziral konferenco z naslovom »Nedokončana pravica: povračilo škode in spominjanje«. Sestanka se je iz Slovenije udeležila samo delegacija Društva izgnancev Slovenije 1941–1945.

Napadena država seveda ni odgovorna državljanom za vojno škodo, je pa dolžna izterjati že priznano vojno škodo in z zakonom popraviti krivice vsaj tistim, ki so izgubili vse premoženje. Če Vlada RS ne bo izterjala vojne škode od Nemčije, bi bilo pravično, da v sklad za poplačilo vojne škode vloži vsaj tisto premoženje, ki so ga v Sloveniji pustili na račun vojne škode Avstrijci leta 1945–1946.

*Delegati Skupščine
Društva izgnancev Slovenije 1941–1945*

Ljubljana, 30. junij 2017

**Sporočilo za javnost je na
Skupščini DIS prebral Janez Smole,
delegat KO DIS Cerkljica Logatec.**

**Vsebino celotne programske
volilne Skupščine DIS je posnel
Milan Skledar.**

Prireditev članov DIS ljubljanskega območja, 6. junija 2017, v Parku Mostec v Ljubljani

Udeleženci prireditve 6. junija 2017 v parku Mostec v Ljubljani
(Foto: Milan Skledar)

Vsodelovanju z Izvršnim odborom DIS so krajevne organizacije ljubljanskega območja dan pred dnevom izgnancev, 6. junija 2017, v parku Mostec organizirali prireditev in druženje.

Prireditev je začel predsednik KO DIS Ljubljana – Šiška, Drago Hribšek, in pozdravil vse udeležence, posebej pa dr. Milana Jazbeca, slavnostnega govornika, Ivico Žnidaršič, predsednico DIS, Janeza Podržaja, predsednika domoljubnih organizacij, Angelo Zadnikar, predsednico CIV, mag. Franca Žnidaršiča,

častnega člana DIS, Julko Žibert, svetnico Mestne občine Ljubljana, in Matjaža Špata, predstavnika koncentracijskih taboriščnikov.

Kulturni program so izvedli Moški pevski zbor Barje pod vodstvom Venčeslave Zadavec, sopranistka pevka Anja Žabkar ob klavirski spremljavi Zorana Šonca, in harmonikar Janez Kogovšek.

Poleg slavnostnega govornika so na prireditvi govorili tudi: Ivica Žnidaršič, Janez Podržaj, Julka Žibert, Matjaž Špat in mag. Franc Žnidaršič.

V parku Mostec – na prireditvi krajevnih organizacij DIS ljubljanskega območja,
6. junija 2017 (Foto: Milan Skledar)

Slavnostni govor dr. Milana Jazbeca na prireditvi DIS v Mostecu v Ljubljani

Spoštovane izganke in izgnanci, spoštovana predsednica in gostje.

Lepo vas pozdravljam vse skupaj in sem vesel, da sem ponovno med vami. To vsekakor ni fraza, saj me izgnanstvo in zgodbe moje mame o njenih izgnanskih izkušnjah spremljajo, odkar vem zase. Kot dolgoletni član izvršnega odbora sem imel priložnost od blizu spremljati delo društva, k njemu tudi prispevati in biti sestaven del vašega poslanstva. To je bilo še posebej koristna in poučna izkušnja v moji dosedanji karieri.

DIS je ena od najpomembnejših in najbolj vplivnih organizacij slovenske civilne družbe, staro je praktično toliko, kot je stara naša država. Društvo je najbolj nazoren dokaz, kako lahko civilna družba s sistematičnim, strokovnim in vztrajnim delom ter vplivom doseže marsikaj. Vsi vemo tudi, da je tu neprecenljiva vloga naše predsednice Ivica Žnidaršič. Brez nje bi bilo društvo bistveno manj vplivno, o delu društva pa ne bi ostalo veliko. A sedaj bo zgodovinski spomin v številnih knjigah, dokumentaciji ter mednarodnih krogih ostal zapisan in trajen.

Obeleževanje spomina na vašo usodo in s tem na usodo Evrope v tistih težkih in z današnjega vidika skoraj nepredstavljivih časih ne sme zamreti. Treba ga je negovati, obnavljati in širiti. Društvo izgnancev to počne odlično in z velikim odmevom tako v slovenski javnosti kakor tudi v mednarodnih krogih. Mednarodni odbor izgnancev, ki je nastal na osnovi pobude naše predsednice, je izstopajoča evropska posebnost in tudi pomemben opomin.

Zgodovinski spomin črpa iz velikega nasilja nad Slovenci – izgonom z domov, načrtnim potujčevanjem in prisilnim delom, skratka, iz dejstev, da smo bili kot narod zapisani nasilnemu izginotju. Domovina in svoboda sta bili v tistih časih besedi, ki sta morda edini omogočili preživetje, oprto na upanje. Brez upanja pa ljudi ni. To, nenazadnje, vem iz maminih pripovedovanj o tem, kako težko je bilo otrokom v tistih letih, ko niso točno vedeli, kje so, zakaj so tam, kaj se z njimi dogaja. Zgodbe o njenih doživetjih so se mi v otroštvu zdele silno zanimive. »Devetega maja 1945 zjutraj,« je pravila mama, »je prišel Lagerführer med njih in so morali še pozdraviti Hitlerja kot vsako jutro, čez nekaj ur je že mrzlično metal njegove fotografije s sten.« Da o tem, kaj vse ve povedati o bombardiranju Dresdna, ne razlagam, saj je marsikdo od vas doživel podobno. Kot otrok je večkrat slišala jasne izjave: »Če zmagamo, vas bomo poslali v Sibirijo.«

Veliki dosežki društva v minulih letih so dobro in širše znani in jih ni treba posebej ponavljati. Pomembno je, da vsi skupaj predstavljajo kompenzacijo za pretrpelo škodo, tako materialno kot psihično. Zdravstvene storitve, ki jih uživata na tej osnovi, so prav tako pomembne. Vsem nam je zdravje z leti vedno bolj pomembno in dragoceno.

Ostaja pa še odprto vprašanje povrnitve gnotne vojne škode. To je tema, ki se ji uradna politika nekako izogiba. Zato je treba jasno povedati: vojna škoda je pomembno politično vprašanje, ki je rešljivo. Treba se ga je lotiti na diplomatski način, brez velikega dvigovanja prahu in brez velikih besed, temveč z načrtnim in z dokazi podprtim delom. Kot sin izganke in kot diplomat to razumem in bom po svojih močeh prispeval, da do tega pride.

Dr. Milan Jazbec, kandidat za predsednika
RS in slavnostni govornik.

To moje prepričanje in odločenost je tudi sestavni del mojega programa, ki sem ga spomladi predstavil ob najavi kandidature za petega predsednika republike in ki ga bom do jeseni še razdelal. Ob najavi sem posebej poudaril, da so za nadaljnji razvoj Slovenije pomembni blaginja (socialna država), svoboda (učinkovita pravna država) in sožitje (med ljudmi in ljudi do narave). V Sloveniji kot razviti državi je treba odpraviti revščino, mladi morajo dobiti priložnost, da se uveljavijo in preizkusijo svoje sposobnosti ter usposobljenost, starejši, ki odhajajo v upokojitev, pa morajo prejeti spodobno nadomestilo za tisto, kar so vse življenje ustvarjali. Slovensko gospodarstvo, ki je zdravo in konkurenčno, je treba razbremeniti in ga narediti še bolj konkurenčnega. Vse to bo tudi pomembno za ohranjanje zdravega in čistega okolja ter za povečanje pridelave domače hrane.

Vesel bom, če boste podprli ta moja razmišljanja pri zbiranju podpisov in s tem prispevali k nadaljnjemu razvoju demokracije v Sloveniji.

Območna prireditev ob Dnevu izgnancev mariborskega območja 8. junija 2017

Na območni prireditvi DIS v Mariboru 8. junija 2017: Majda Cvetanovski, Majda Ferletič, Bojana Macek in Čerček. (Foto: S. Pušenjak)

V četrtek, 8. junija 2017, smo organizirali regijsko prireditev ob dnevu izgnancev pri spomeniku izgnancev v Melju, ki so se ga poleg izgnancev iz Maribora udeležili tudi člani in članice iz drugih okoliških društev severno vzhodne Slovenije. V prelepem sončnem dnevu je lepo zadonela pesem »Oh, kako je dolga, dolga pot«, ki jo je zapel moški pevski zbor Slava Klavora Maribor, nato še pesem »Slovenec sem«.

Uvodoma je Majda Cvetanovski pozdravila navzočega podžupana g. Luketiča in ostale goste. Nato pa v svojem govoru najprej našela zgodovinske dogodke izgona zavednih Slovencev iz Štajerske, Koroške, Prekmurja prek zbirnega taborišča Meljskih kasarn. Izrazila ogorčenje ob pojavljajočem izkrivljanju zgodovine in izničenju vseh dokazov, razvrednotenju narodnoosvobodilnega boja, žaljenju čustev vseh, ki so doživljali vse strahote izgnanstva, bili podvrženi mučenju, lakoti in ponižanjem ter hrepneli po vrnitvi domov.

V nadaljevanju je poudarila prizadevanja Društva izgnancev Slovenije 1941–1945, da se dokončno popravijo vse storjene krivice. To je obravnava

in sprejem Zakona o poplačilu vojne gmotne odškodnine in vrnitev pravic do klimatskega zdravljenja. Zaključila je s pozivom, da z dvignjeno glavo povemo vsem, da smo bili žrtve okupatorja in domačih izdajalcev in da tega ne moremo pozabiti. Še smo tu!

Pozdravni govor sta imela še podžupan MOM g. Luketič in g. Jože Križančič, član IO DIS.

V kulturnem programu je moški pevski zbor zapel več pesmi, učenci in učenke Osnovne šole Franc Rozman Stane pa so v svojem recitalu, petjem in glasbo, vsebinsko pripravljenim za ohranitev spominskih dogajanj v preteklosti in njihovim pogledom na sedanost razveselili vse navzoče. Posebne pozornosti pa je bula deležna recitacija »Bolečina« avtorja Jožeta Križančiča, ki jo je recitala njegova hčerka Darja Rokavec. Za svoje dolgoletno sodelovanje na naših prireditvah sta bili moškemu pevskemu zboru Slava Klavora in Osnovni šoli Franc Rozman Stane izročeni Spominski listini Društva izgnancev Slovenije 1941–1945.

Majda Cvetanovski

Prireditev DIS ob Meljski kasarni v Mariboru ob dnevu izgnancev (Foto: Jolana Želj Erhard)

O članarini DIS in prispevku za Vestnik DIS v letu 2018

Članarina članov DIS v letu 2018 bo enaka, kot je bila v letu 2017, in sicer 10 evrov (od tega ostane KO DIS 6 evrov, 4 evri se odvedejo za DIS).

Prispevek za Vestnik za leto 2018 je 6 evrov za vse leto. Krajevne organizacije lahko zbirajo od članov DIS za svojo dejavnost še dodatne prispevke.

Izvršni odbor DIS

Prireditev Krajevnih organizacij gorenjskega območja na Kokrici pri Kanju 17. junija 2017

Srečanja se je udeležilo veliko število članov Društva izgnancev Slovenije 1941–1945 iz gorenjskih odborov.

V sakoletno srečanje gorenjskih odborov KO Društva izgnancev Slovenije je tokrat gostil krajevni odbor Kranj. 17. srečanje so pripravili na Kokrici pri Kranju v soboto, 17. junija 2017. Zbrane je na srečanju pozdravil predsednik KO DIS Kranj Iztok Škofic, čigar mama je bila v mladosti izgnanka. Med udeleženci je bilo veliko še živečih izgnancev in njihovih svojcev, ki so prepričani, da spomin na trpljenje izgnanih med vojno v Nemčijo, Hrvaško in Srbijo ne sme zbledeti in da je treba ohraniti zgodovinski spomin.

Kot je uvodoma povedal gostitelj Iztok Škofic: »Na srečo nisem okusil vojnih grozot, se me je pa vojna dotaknila skozi mojo mati, ki je o tem najraje molčala. A sam sem še kot otrok ugotovil, da nimam toliko stricev kot moji vrstniki, z mano se ne igra moja babica, njena mati. Jaz babice namreč nisem poznal, ni se igrala z mano kot mnogo babic dandanes okoli mene, ostala je na morišču plinske celice taborišča v Nemčiji. Tudi s tistima stricema se nisem igral, tistima, ki bi me lahko naučila veselo igrati na harmoniko, v tem sta bila dobra, ampak ustrelili so ju Nemci kot talca v Begunjah. Zato zagotovo in pravično vem, kdo je dal življenje za današnjo svobodo in tudi to, kdo je osvoboditelj te dežele in današnje Slovenije.«

Srečanj po Sloveniji se vedno udeležuje tudi predsednica Društva izgnancev Slovenije 1941–1945, prof. Ivica Žnidaršič, ki je ob letošnjem govoru med drugim poudarila: »Redki smo še žive priče, ki smo doživeli nasilje fašizma in nacizma. Naj se sliši naš glas, da smo proti nastankom novih fašističnih gibanj.«

»Izgnancev je bilo med vojno kar več kot 60.000, čeprav, razseljeni po tujih državah, so pokazali narodno zavest, človeško in moralno trdnost,« je dejal slavnostni govornik prof. dr. Janko Prunk. »Zaradi vsega tega imajo tudi danes pravico zahtevati spoštovanje svojih socialnih in človekovih pravic. Takoj po osvoboditvi jim država ni bila naklonjena, sami so obnovili porušene domove in znova zaživel. Šele sedanja država, nastala leta 1991, jim je na njihove pobude in zahteve priznala status žrtev vojnega nasilja in osebne odškodnine. Toda brez prizadevanja Društva izgnancev Slovenije 1941–1945 se to ne bi zgodilo,« je še dejal slavnostni govornik. »Kar uživate sedaj, ste si prislužili s svojim trpljenjem med vojno in svojim delom po osvoboditvi. Tudi zato imate moralno pravico, da tudi danes dvignete svoj glas zoper krivice in nepoštenje v državi,« je dejal govornik.

Udeležence srečanja je nagovoril tudi slovenski diplomat in kandidat za pred-

sednika države dr. Milan Jazbec, ki je član Izvršnega odbora DIS.

17. srečanja gorenjskih izgnancev se je udeležilo okrog 250 ljudi, ki so z zanimanjem spremljali kulturni program, ki so ga pripravili otroci podružnične šole Kokrica, s petjem in folklornim nastopom. Na prireditvi sta sodelovala tudi harmonikarja Žan Urbanc in Luka Mahnič, podelili pa so tudi številna priznanja, spominske listine in zahvale zaslužnim članom za prizadevno delo.

Prireditev je finančno podprla Mestna občina Kranj, na srečanju pa je zbrane pozdravila tudi predstavnica občine Nada Bogataj Kržan. Ob osebni prazniku so vsi navzoči zaželeli vse dobro predsednici prof. Ivici Žnidaršič.

Srečanje je minilo v prijetnem vzdušju, h kateremu so prispevali tudi Veseli Begunjčani. Celotno prireditev je posnela regionalna GTV – gorenjska televizija, ki je posnetek prireditve uvrstila v svoj spored. Organizatorji so bili z udeležbo zelo zadovoljni, prav tako tudi udeleženci, ki se radi srečujejo in utrjujejo prijateljske vezi.

Srečanja se je udeležilo veliko število članov DIS iz gorenjskih odborov.

Na prireditvi krajevnih organizacij DIS gorenjskega območja je predsednica DIS podelila Valeriji Novak in Florjanu Likarju priznanja DIS za njuni diplomski nalogi.

Odličje »Zaslužni član DIS« so prejeli: Anton Pristov, Alojz Vidic, Alojz Zabkar, Jakob Medija in Stanislava Biček.

Pohvalo DIS sta prejela Polona Cerkovnik in Rudi Zadnik, spominsko listino ob 25-letnici DIS pa je prejel Iztok Škofic.

Iztok Škofic
predsednik KO DIS Kranj

Predsednik KO DIS Kranj s predsednico DIS Slovenija, prof. Ivico Žnidaršič, in voditeljico Majo Zagoričnik podeljuje priznanja.

Priveditev ob obletnici požiga zlatopoljskih vasi in Korena

Okupator je 7. julija 1942 požgal vas Koreno in v enem od poslopjv v ognju usmrtil tudi 16 domačinov. 2. avgusta pa je zagorelo 120 domov v zlatopoljskih vaseh, od koder je bilo v izgnanstvo odpeljanih več kot 220 ljudi.

Ob 75-letnici požiga zlatopoljskih vasi in Korena je Zveza borcev Lukovica ob pomoči Občine Lukovica, Športnega društva Zlato polje ter krajanov in krajanek pripravila 12. avgusta 2017 spominjsko slovesnost med vedno prijaznimi Zlatopoljci na športnem igrišču v Podgori.

Za prireditev so značilni številni prapori borčevskih organizacij, veteranov vojne za Slovenijo 1991 ter društva Sever, sodelovala pa je tudi Slovenska vojska. Govorniki in izvajalci kulturnega programa so nas vrnili 75 let nazaj, ko so gorele zlatopoljske vasi in Koreno. Med gosti je bil **dr. Milan Brglez**, predsednik Državnega zbora RS,

ki je bil tudi slavnostni govornik. Prisotne je pozdravil tudi **Jože Kveder**, predsednik KO DIS Domžale, ter na kratko predstavil delo društva ter povabil potomce in prijatelje izgnanih, da postanejo člani DIS. V govoru je slavnostni govornik dr. Milan Brglez predstavil dogodke pred 75 leti v zlatopoljskih vaseh in Korenu ter spomnil, da življenja in trpljenje vseh prizadetih ni bilo in tudi v prihodnje ne sme biti zaman, predvsem pa nikoli ne smemo pozabiti dogodkov, ki so nam prinesli svobodo in samostojno domovino ter si prizadevati, da ne bo nikoli več vojne.

V kulturnem programu so sodelovali Godba Lukovica, Zveza veteranov vojne za Slovenijo, Moški pevski zbor Janko Kersnik Lukovica pod vodstvom Igorja Velepčiča, recitatorji in harmonikarji.

Vera Vojska

Slavnostni govornik je bil dr. Milan Brglez, predsednik Državnega zbora RS
(Foto: S. Pirnat)

Iz slavnostnega govora predsednika DZ RS dr. Milana Brgleza ob 75-letnici požiga vasi Zlato polje in Koreno, 12. avgust 2017

Danes smo se zbrali tu, v Zlatem polju, da obeležimo 75 let od krvavih dogodkov, ki ste jim bili Zlatopoljci in Zlatopoljčanke priča med leti 1941 in 1945. Ta spominjska slovesnost je sicer resda pogled v zgodovino, pogled na pretekle dogodke, a je hkrati tudi opomin na to, kar se ne sme ponoviti. Nikoli več vojne, nikoli več izdajstev, nikoli več trpljenja. Spominjati se je treba vseh grozodejstev, ki so jih na Slovenskem storili okupatorji in domači izdajalci.

Prav je, da ponovim nekatera ključna dejstva – ker smo to dolžni tako zgodovinski resnici kot našim ljudem.

Bil je 8. julij 1942. Verjetno je bil tako vroč, kot je bil letošnji julij. Ljudje pa so kljub vojni vihri skušali živeti vsakodnevno življenje. A niti v najhujši nočni mori si prebivalci vasi Koreno niso mogli predstavljati, da bo ta 8. julij 1942 z ožganinami za vedno zapisan v knjigo zgodovine slovenskega naroda. Že na predvečer tega dne je nemška vojska pripravljala vse, da zasede vas Koreno. Vdirali so v hiše, ven vlekli napol oblečene otroke in odrasle ter pripravljali njihovo deportacijo. Otroci so jokali, se prestrašeni stiskali k materam in očetom; prizor, ki nam para srce, okupatorja ni niti malo ganil. Ko so vse ljudi zvelekli na ceste, so ločili moške in žene; moške so pregnali v Užinov hlev, ženske in otroke pa v Užinov kozolec. Vse moške so najprej mučili, nato pa hlev in s tem tudi njih zažgali. Naši rojaki, ki so želeli le živeti v svobodi ter govoriti v svojem, slovenskem jeziku, so bili zato kaznovani.

Plameni v vasi Koreno še niti niso dobro ugasnili, ko so Nemci znova udarili. Tokrat v Zlatem polju. V nedeljo, 2. avgusta, so po nekaj neuspešnih akcijah vendarle uspeli vdreti v vas. Bilo jih je na stotine in želja po njihovem maščevanju je

bila zaradi uspešnega odpora naših partizanov in partizank še močnejša. Tako kot v vasi Koreno tudi tu ni bilo usmiljenja. Ne do ljudi, ne do hiš, hlevov in kozolcev. Želeli so ponoviti scenarij iz vasi Koreno, moške zažgati, žene in otroke pa odgnati v Avstrijo in Nemčijo, a so jih nadrejeni ustavili. Ne iz dobrote, ampak iz preračunljivosti, ko so želeli z mehkejšimi metodami prepričati Slovenke in Slovence, da okupacija ni slaba in da okupator ni slab. Nismo se bali ne smrti ne požganih vasi oziroma, kot to bolj poetično pove naš Kajuh:

Nisem več vzdržal,
v meni je tlelo,
v pesti skelelo,
pa sem udaril!

A udarili nismo sami od sebe. Udarili smo, ker smo v to bili primorani. Udarili smo zato, ker smo se borili za preživetje. Brez upora, Osvobodilne fronte, katere odbor ste v Zlatem polju vzpostavili že avgusta 1941, in brez pogumnih partizanov in partizank, ki so bili za svobodo domovine pripravljani žrtvovati tisto najbolj dragoceno – lastno življenje – brez upora in odpora, spoštovane tovarišice in tovariši, danes ne bi bili svobodni, ne bi govorili slovensko, ne bi imeli svoje države in ne bi bili gospodar na svojem. Za vse našeto se je slovenski narod moral upreti tujim zavojevalcem.

Zgodovine ne smemo pozabiti. Kajti, če pozabimo upor in dosežke našega osvobodilnega gibanja, smo pozabili nase in smo pozabili na našo bit. Na to, da smo bili v najtežjih časih vedno »uporniki z razlogom«.

Upreti se moramo vsem tistim, ki partizansko gibanje razumejo kot nekaj, »kar danes nima več veljave«. Ker preprosto nimajo prav. Toda danes se nam na srečo

ni treba upreti z orožjem. Upreti pa se moramo z besedo in s svojim obstojem. Potem tudi s pogovorom in dialogom, s poslušanjem in slišanjem.

Koreno in Zlato polje sta se uprla, dejansko in simbolično. Ko danes v srcu nosimo sliko obeh požganih vasi in ko se spominjamo tistih, ki so umrli v plamenih, se moramo zavedati, da njihova žrtev ni bila zaman. Prelili so svojo kri za našo svobodo in našo domovino.

Gospo in gospodje,
tovariši in tovarišice,

kako končati lepše kot z verzom, ki me vedno zmrazi, ko ga slišim ali izgovorim. Ta verz danes poklanjam v spomin vsem tistim, ki so v vasi Koreno in v Zlatem polju dali življenje za nas, tu, med panonsko ravnico in Jadranskim morjem, med Alpami in dolenskimimi griči, pa tudi vsem nam.

Lepo je, veš, mama,
lepo je živeti,
toda, za kar sem umrl,
bi hotel še enkrat umreti!

Hvala.

13. pohod ob nemško-italijanski okupacijski meji od Telč do Bučke in priveditev ob 72-letnici vrnitve iz izgnanstva

Pohod od Telč do Bučke, 1. julij 2017
(Foto: Uršula Bevec)

V soboto, 1. julija 2017, smo se ob 8. uri zjutraj zbrali na Telčah pred gasilskim domom. Pozdravila nas je predsednica KO **Silva Marjetič**, župan Občine Sevnica **Srečko Ocvirk** in podpredsednik DIS **Alojz Rupar**.

Pohodniki so se med potjo ustavili na Slemenu pri vikendu **Nataše Rotar**, ki jim je postregla z domačimi dobrotami. Po krajšem postanku so pot nadaljevali v Kulturni dom Bučka, kjer je bila prireditev ob 72. obletnici vrnitve krajanov Bučke in okoliških vasi Jarčji Vrh, Močvirje, Gorenje Radulje, Dolenje Radulje, Zaboršt, Dule in Štrit. Po pozdravnem govoru **Silve Marjetič**, predsednice KO Bučka, ki je pozvala prisotne, da bi bilo lepo, če bi kdo obiskal sedež Društva izgnancev Slovenije 1941–1945 v Ljubljani, kjer so dolge omare rokopisov predsednice DIS prof. **Ivice Žnidaršič**, ki že 26 let neumorno dela, zbira podatke in dokazila za uveljavitev pravice izgnancev, beguncev in drugih žrtev vojnega nasilja. Večina pravic je doseženih, ostala je le še gmotna škoda za premičnino in nepremično premoženje, ki ga je povzročila agresorska Nemčija. Zato izgnanci pozivamo vlado, da izterja vojno škodo od Nemčije.

Govornica te prireditve je bila **Jožica Stezinar** predsednica KO Čatež ob Savi, ki je med drugim poudarila, da smo lahko ponosni na prehojeno pot. Povabila je potomce, da bi se čim bolj angažirali in pomagali pri nadaljnjem delu in skrbi za ostarele izgnance. Spregovoril in pozdravil nas je tudi župan Občine Škocjan **Jože Kapler** in predsednica DIS **Ivica Žnidaršič**.

Predsednica KO **Raka Anica Žabkar** je prof. **Ivici Žnidaršič** čestitala za ponovno izvolitev za predsednico DIS in se ji zahvalila za neumorno in požrtvovalno delo za vse izgnance v Sloveniji, nato je še zrecitirala pesem, ki jo je napisala za žive in pokojne izgnance.

Ob čustvenem napovedovanju **Ive Lanišnik** so nastopali **Tamara Marjetič**, **Simon Tičar** z recitacijama, **Fantje** z vasi s čudovitim petjem in igranjem na harmoniko, **Tanja Zalokar** iz Ljubljane, ki na Vodnikovi domačiji poučuje citre nam je zaigrala čudovite pesmi.

Silva Marjetič se je zahvalila v imenu KO DIS Bučka PGD Telče, **Nataši Rotar** za gostoljubje pohodnikom, **KD Bučka** in **DPŽ Bučka** za čudovit program in pogostitev.

Uršula Bevec

Pevci Fantje z vasi so na prireditvi na Bučki ustvarjali prijetno vzdušje, 1. junij 2017
(Foto: Uršula Bevec)

Občni zbor KO DIS Celje

Občni zbor KO DIS Celje je bil 19. maja 2017.

Predsednica KO DIS Celje **Tatjana Maslo** je 19. maja 2017 sklicala občni zbor članov DIS v Celju. Na zboru so obravnavali poročilo o delu in sprejeli program dela ter opravili volitve. Predsednica Maslo zaradi bolezni ni prevzela nadaljnjega vodenja KO DIS Celje.

Za novega predsednika KO DIS Celje je bil izvoljen **Ivan Zakošek** (telefon 041/616 947), za tajnika **Leon Bratina** (telefon 031/428 721), za blagajničarko pa **Sonja Kržan**. Kličete lahko tudi Franca Logarja na telefon 051/363 554.

Franco Logar

Občni zbor KO DIS Maribor

Skupni občni zbor treh Krajevnih organizacij v Mariboru 13. junija 2017. (Foto: Jolanda Želj Erhard)

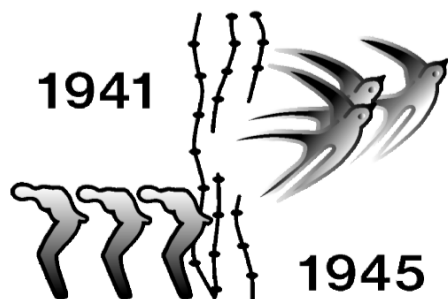
Vmesecu juniju 2017 so skupno letno konferenco opravile vse tri mariborske krajevne organizacije DIS, Maribor Tabor, Rotovž-Pesnica in Pobrežje-Tezno. Najbolj smo se razveselili udeležbe predsednice prof. Ivica Žnidaršič in članice IO ZB NOB Maribor Borislave Vičar. V skupnem poročilu o delu vseh treh krajevnih organizacij DIS je Majda Cvetanovski, predsednica KO Maribor-Tabor, poleg poročanja o opravljenem delu po programu dela največji del poročila posvetila problematiki o poplačilu gmotne vojne škode. Pred nami so spet volitve in spet bodo izrečene obljube, ki jih po volitvah hitro pozabijo, zato bomo podprli le tiste, ki bodo v svojih programih imeli pozitiven odnos do tega vprašanja. Zahtevamo tudi vrnitev pravice do klimatskega zdravljenja, saj se je ekonomska situacija izboljšala, naši člani pa vse bolj potrebujejo tak način zdravljenja. Sprejet je bil sklep, da se od sedanje vlade zahteva odgovor, kdaj bo izterjana odškodnina od Nemčije in kdaj bo predložen v obravnavo v Državni zbor RS predlog zakona o gmotni škodi.

Predsednica je pohvalila delo vseh treh odborov, ki organizirajo vsakoletne izlete v zanimive kraje, obiskujejo

bolne in ostarele člane in članice, jih razveseljujejo s svojim čestitkami in uspešno opravljajo vse druge naloge.

V svoji razpravi je predsednica prof. Ivica Žnidaršič podrobno obrazložila potek prizadevanj za sprejem Zakona o poplačilu gmotne vojne škode in predaji ogromnega števila dokaznih dokumentov in v nadaljevanju poročala o pripravah na sejo mednarodnega odbora, ki bo letos v Avstriji. Člani so zelo pozorno poslušali njeno razpravo in vmes večkrat zaploskali njeni smelim odločitvam in idejam. Na koncu smo ji s skromnim šopkom čestitali za njen prihajajoči rojstni dan z željo, da ohranja svoje zdravje in nas vodi še naprej.

Majda Cvetanovski

Druženje nekdanjih izgnancev

Skupina izgnancev KO DIS Gornje Radgone na izletu 8. junija 2017

Izgnanci v letih 1941–1945 iz Gornje Radgone, Apač, Radencev in Sv. Jurija ob Ščavnici smo obiskali kraj Ruše pri Mariboru in kraje ob dolini Lobnice. Olga Malec je organizirala bogat, zanimiv in nepozaben program celodnevnega druženja.

Pričeli smo s spoznavanjem starega trškega jedra z znano cerkvijo, stari del mesta in letno gledališče. Skozi zgodovino kraja nas je popeljal domači župnik. Z novejšo zgodovino pa nas je seznanil predsednik Združenja borcev za vrednote NOB. Področje, ki smo ga obiskali, se je pričelo hitreje razvijati z izgradnjo hidroelektrarne Fala po I. svetovni vojni. Kraj je bil zelo napreden in so ga v času Kraljevine Jugoslavije imenovali Mali Beograd. Tukaj je deloval tudi znani slovenski pesnik Janko Glazer, ki je bil prav tako izgnan v Srbijo z družino leta 1941.

Zatem pa smo se podali po dolini Lobnice. Kraj je bil znan po steklu in lesu. Na prelepem prostoru so podjetni domačini zgradili pokrito gostišče. Po okrepcilu smo se odpeljali do Šarhove

domačije. Mnogi smo že večkrat obiskali Osankarico, kraj, kjer je padel Pohorski bataljon, med njimi tudi legendarni Alfonz Šarh – Iztok s svojimi tremi sinovi. Tokrat smo obiskali njihovo domačijo. Položili smo venec k spominski plošči in preživeli prijetno urico s potomci pohorskega junaka. Na domačiji gospodarji tretja generacija, srečali smo se s predstavniki četrte in pete generacije. Lepo so nas sprejeli in prepričali smo se, da bo kleni Šarhov duh še dolgo gospodaril na tem delu Pohorja.

Končali smo na srečanju izgnancev ob nekdanjih meljskih zaporih, kjer je nemška vojska zapirala zavedne Slovence pred odhodom transportov. Mogočno so zvenele borbene in domoljubne pesmi, ki so jih zapeli pevci pevskega zbora Slava Klavara, prelepo pa so zvenele besede učencev OŠ Franca Rozmana – Staneta.

Odpeljali smo se proti domovom, obogateni z novimi spoznanji in s prelepimi spomini sončnega dneva.

D. M.

Občni zbor KO DIS Ptuj

Občni zbor KO DIS Ptuj 6. junija 2017 (Foto: Črtomir Goznik)

Krajevna organizacija DIS Ptuj je pripravila letni občni zbor 6. junija 2017.

Izgnanci iz Maribora, Celja, Ptuj in Slovenj Gradca so morali 7. junija 1941 zapustiti svoje domove samo s tistim, kar so lahko nesli v culah na hrbtu.

Na genocidne dni leta 1941 je s črtico »Borutova kitar« Franceta Borka, izgnanca in pisatelja, spomnil dijak ptujске gimnazije Urban Gnilšek.

V imenu KO DIS Ptuj je vse prisotne člane in gosta pozdravila predsednica Marija Gnilšek, ki je podala poročilo o delu odbora v preteklem obdobju in predlagala program dela za tekoče leto.

Prva prioriteta DIS še vedno ostaja prizadevanje za ohranitev pravic žrtev

vojne nasilja ter poplačilo gmotne vojne odškodnine.

Prizadevali si bomo tudi vrnitev pravice za klimatsko zdravljenje.

Z velikim prizadevanjem predsednice DIS Ivica Žnidaršič so bile nekatere krivice odpravljene. Sprejet je bil Zakon o žrtvah vojnega nasilja, s katerim so izgnanci dobili pravico do rente, dodatnega zavarovanja ter priznanja delovne dobe. Po drugem zakonu pa še odškodnine za fizično in psihično trpljenje in odškodnine za prisilno delo.

Po volitvah je vodenje KO DIS Ptuj od predsednice Marije Gnilšek sprejela Greta Vaupotič. Za zavzeto delo so se bivši predsednici prisrčno zahvalili.

Marija Gnilšek

Občni zbor KO DIS Šentjanž

Spominsko listino ob 25. obletnici ustanovitve DIS je prevzela ravnateljica Meri Berce.

Bila je sončna nedelja, 9. aprila 2017, ko so se v dvorani zbrali člani KO DIS Šentjanž in gostje. Zbor je začela predsednica KO DIS Rezka Repovž in med drugim rekla:

»Prisrčno pozdravljeni dragi člani, cenjeni gostje, pevke skupine Fortuna in učenci – nastopajoči. S posebnim spoštovanjem pozdravljam mag. Franca Žnidaršiča, častnega člana DIS in predsednika Demokratične stranke dela, ki se že več desetletij trudi, da bi parlament potrdil in sprejel tudi zakon o povrnitvi materialne odškodnine.

Dobrodošla med nami ravnateljica OŠ Mirana Majcna, Šentjanž, Meri Berce, ki bo danes prevzela spominsko listino, ki jo ob 25. obletnici ustanovitve Društva izseljenecv Slovenije 1941–1945 prejme šola Šentjanž.

Lepo pozdravljeni predsedniki KO DIS iz Sevnice, Boštanja, Krmelja-Tržišča in Radeč.

Učenci OŠ Milana Majcna, Šentjanž, so izvedli lep kulturni program, njihova

mentorica je bila učiteljica Jožica Pelko. Pevke so zapele še dve pesmi.

Rezka Repovž je nato povedala: »Imamo še 76 članov s statusom in 10 potomcev. Vestnik DIS dobiva 63 članov.«

Bili smo že 14 krat organizatorji pohoda od Murnc do Telč. Sledila je predstavitev dela za leto 2017.

Bilo je prijetno, ko so spregovorili še gostje. Mag. Franc Žnidaršič je opisal današnji ritem življenja, dela in odgovornosti, kaj manjka v naši deželi preprostemu človeku. Aplavz je bil zelo jasen in bučen. Nato so spregovorili še Alojz Rupar, Vinco Zalezina in Franci Lipoglavšek.

Mag. Franc Žnidaršič, častni član DIS, je podelil priznanje, spominsko listino, ki jo ob 25. obletnici ustanovitve DIS 1941–1945 šoli Milana Majcna, Šentjanž. Prevzela jo je ravnateljica Meri Berce.

*Rezka Repovž,
predsednica KO DIS Šentjanž.*

Občni zbor KO DIS Radovljica

Del udeležencev občega zbora KO DIS Radovljica (Foto: Tone Pristov)

problematiko izgnanstva se ni ukvarjala nobena prejšnja niti sedanja oblast. Zato za vse tiste, ki smo preživeli ta nečloveški in nepojmljivi čas, pomeni srečanje na občnih zbora ali skupnih srečanjih vseh 84 KO DIS, prisrčno snidenje in iskreno druženje. Obudijo se spomini, dogodki in obrazi. Tisti vojni čas nas je zaznamoval za vse življenje.

Občni zbor KO DIS Radovljica je potekal po že ustaljenem postopku, vendar je vseskozi čutili sproščenost in iskreno pripadnost društvu. Motor vsega dogajanja je predsednik KO DIS Tone Pristov. Na začetku zbora je prijetno vzdusje pričaral MPZ leščanskih upokojencev Slavček s pesmijo "Oh, kako je dolga, dolga naša pot". Marsikatero oko se je orosilo. To vzdusje pa je po nekaj zapetih domoljubnih pesmih dopolnila še članica A. Marzidovšek s svojimi doživetimi verzmi.

Zbor je vodila Polona Košnik. V poročilu predsednika KO DIS je bila izpostavljena predvsem skrb za bolne in ostarele člane. Prijateljska beseda v stiski pomeni več kot marsikatero zdravilo. Omenil je tudi problem s finančnimi sredstvi, zaradi katerih odpade marsikatera potrebna dejavnost. Kljub temu pa nam še vsako leto uspe organizacija kakšnega zanimivega in poučnega izleta. V letu 2016 je bil to izlet na Štajersko z ogledom termoelektrarne TEŠ 6 v Šoštanju ter kopanjem v zdravilišču Topolšica. Politično razvпита in denarno požrešna TEŠ 6 je velika blamaža.

Predavanje o socialni pomoči je imela Metoda Bole. V nadaljevanju zbora smo izvolili starega – novega predsednika KO DIS Toneta Pristova in mu zaželeli še v naprej tako uspešno delo.

Polona Košnik

7. junij – Dan slovenskih izgnancev

Občni zbor izgnancev v Boštanju

Občni zbor KO DIS Boštanj, 3. junij 2017
(Foto: A. Rupar)

Izgnanci KO DIS Boštanj smo se 3. junija 2017 zbrali na letnem zboru. Kljub visoki starosti članov so se zbora udeležili v velikem številu. Veliko jim pomeni druženje, hkrati pa tudi priznanje društvu za pridobljene pravice izgancem in beguncem, saj brez društva pridobljenih pravic ne bi imeli.

Zbor je popestrila pevska skupina Azaleja s svojim kulturnim programom in ga. Vida Križnik. Po zaključku pa je sledilo prijetno druženje.

*Predsednik KO DIS Boštanj
Lojze Rupar*

Člani KO DIS Cerklje ob Krki so obiskali zbirno taborišče za izgon Slovencev v Brestanici 7. junija 2017 – na dan odprtih vrat. (Foto: B Moškon)

Na prireditvi na dan borca ob tridesetletnici osvobodilne fronte 4. julija 1971 je bil na gradu Rajhenburg 7. junij proglašen za dan slovenskih izgnancev. Overovatelj listine o tem dnevu so bili Jože Radelj iz Krškega, Pavle Žaucer in Zdenko Marinček iz Ljubljane.

V organizacijah Društva izgnancev Slovenije 1941–1945 vsako leto obeležujemo 7. junij kot dan spomina in opomina na trpljenje Slovencev v izgnanstvu in begunstvu.

Že več let je 7. junija tudi dan odprtih vrat v zbirnem taborišču za izgon Slovencev v grajskih hlevih in konjušnicah v Brestanici, tudi letos.

Obvestilo

Program dela Društva izgnancev Slovenije 1941–1945 za leto 2018 bomo objavili v naslednji številki Vestnika DIS, decembra 2017.

Uredništvo

Občni zbori so bili tudi v KO DIS:

na Jesenicah 13. marca 2017
na Polšniku 26. marca 2017
v Kapelah 21. aprila 2017
na Čatežu ob Savi 13. maja 2017
v Cerkljah ob Krki 27. maja 2017
v Kozjem 24. junija 2017

Jubilej Viktorije Lorbek

V četrtek, 27. julija 2017, je Viktorija Lorbek praznovala svoj 90-rojstni dan. Člani KO DIS Lenart v Slovenskih goricah smo jo obiskali in ji ob njenem okroglem jubileju izrekli iskrene čestitke, ji zaželeli še mnogo zdravih let in jo tudi skromno obdarili.

Gospa Viktorija živi s svojim možem v skromni hiši Sp. Bačkova 14, občina Benedikt v Slov. goricah. Slavljenska je kljub svojim letom še vedno vitalna, nasmejana in zelo zgovorna.

Ob kozarčku rujnega smo kramljali o prijetnih dogodkih v življenju, dokler se naši spomini niso vrnili v leto 1941–1942, ko je okupator izgnal od domačega ognjišča tudi družino Lorbek. Za gospo Viktorijo se je začelo suženjsko trpljenje. Kot 15-letna deklica je bila izgnana in na prisilnem delu v Nemčiji, ki je trajalo vse do konca vojne.

KO DIS Lenart Jubilantka 90-letnica Viktorija Lorbek

Jubilantka Marija Frančeškin

Marija Frančeškin, rojena Pemič, je 15. julija 2017 dopolnila 90 let, rojena je bila v Pince Marofu. Izgnana je bila v taborišče Šarvar na Madžarskem, kjer je 3 leta preživela na prisilnem delu. Po vrnitvi iz taborišča se je vključevala v razne delovne akcije, kjer je pomagala obnovljati porušene in izropane domove.

Marija jesen svojega življenja preživlja pri hčerki Angelci ter zetu Ivanu.

Ob obisku predstavnikov krajevne organizacije so ji voščili 90-letnico in ji zaželeli še obilo zabavnih in srečnih dni.

Alojz Voščun

Marina Frančeškin s svojo družino

Razstava o izgonu Slovencev

Razstava Društva izgnancev Slovenije o izgonu Slovencev in nasilju nad drugimi slovanskimi narodi na gimnaziji v Brežicah (9. junij 2017)

Gimnazija Brežice, ki je sicer locirana na Trgu izgnancev, je letošnje šolsko leto v okviru Unescovega projekta in pouka zgodovine posvetila slovenskim izgnancem od leta 1941 do 1945. Z omenjenim projektom želijo ohraniti dejaven spomin na pomen dogodkov iz 2. sv. vojne, izgon iz domovine, nasilno potujčevanje in etnocid.

V bogatem nizu prireditev in dogodkov, ki so se odvijali od lanskega septembra naprej, so letošnje aktivnosti slovesno zaključili v petek, 9. 6. 2017, ko so v vhodni avli Gimnazije Brežice otvorili razstavo Društva izgnancev Slovenije 1941–1945 z naslovom: **Razstava o fašističnem in**

nacističnem nasilju nad slovenskim in drugimi slovanskimi narodi.

Zbrane izgnance, goste in dijake je pozdravil ravnatelj gimnazije Uroš Škof, nato je obiskovalce v imenu Društva izgnancev Slovenije 1941–1945 nagovoril Rok Kržan. Unescov projekt nastaja pod okriljem koordinatorke za Unesco dejavnosti na šoli profesorice Zdenke Senica Grubič ter strokovne vodje projekta profesorice zgodovine Nataše Šekoranja Špiler.

Ravnatelj Gimnazije Brežice se je zahvalil Društvu izgnancev Slovenije 1941–1945 za postavitev razstave na gimnaziji v Brežicah.

Izlet v Dražgoše in Komendo pri Polzeli

Izgnanci med slikami Darinke Pavletič – Lorenčak na gradu Komenda na Polzeli (Foto: Tone Vrabl)

Prvi letošnji izlet so člani območne organizacije DIS Žalec pripravili v Dražgoše in grad Komenda pri Polzeli.

Poln avtobus nekdanjih izgnancev je najprej odpeljal v Dražgoše, kjer je z zanimanjem prislusnil pripovedovanju o vsem, kar je povezano z legendarno Dražgoško bitko, kar je opravil član KO Besnica – Podblica ZB NOB Kranj Lado Nikšič. V zgodovinskem pregledu je v štirih sklopih predstavil odhod Cankarjevega bataljona v Dražgoše, prihod v Dražgoše, tridnevno bitko in umik Cankarjevega bataljona iz Dražgoš.

Ob povratku so se izletniki ustavili še na gradu Komenda na Polzeli, kjer so jih

prijazno sprejeli predstavniki občine Polzela in TIC Polzela. Obnovljen grad, ki se prvič omenja v oglejski listini, danes predstavlja kulturni bisere Polzele s Savinjsko dolino in hrani veliko zanimivih zgodovinskih, krajevnih in kulturnih zbirk, med drugim so tudi zelo ponosni na domačinko akademsko slikarko Darinko Pavletič – Lorenčak. Nekaj mesecev pred smrtjo je narisala in podarila štiri slike za knjigo Toneta Vrable Boleče zgodbe o izgnancih, saj je bila tudi sama z družino izgnana v Paračin.

Tone Vrabl

Ne meč' mo hrane stran

Kar je preveč, je pa le preveč, so menili učenci OŠ Gabrovka – Dole in POŠ Dole pri Litiji, ko so slišali podatek, da vsak Slovenec na leto zavzame 73 kg hrane. Pod okriljem ZDUS, projektne skupine Mostovi, Ekologov brez meja in ob podpori ministrstva za okolje in prostor je v petek, 21. aprila 2017, v Gabrovki in na Dolah potekala delavnica za učence 3., 4. in 5. razreda. Delavnico je pripravila Jožica Vrtačnik. Glavni namen je bil pri mladi generaciji vzbuditi zanimanje in ozaveščanje o pomenu hrane in posledično zmanjšati zavrzke v gospodinjstvih. Zelo ganljiva je bila pripoved izgnanke, aktivne članice KO DIS Dole pri Litiji, Justine Mak, ki je z obujanjem spominov na čas, ko je

bila kot dekletce izgnana v Nemčijo, ki se je dotaknila otroške lakote. Tudi o povojnih časih, ko hrane ni bilo na pretek, ko jo je mama spomnila, da naj otroci ne pojedjo preveč kruha. Kaj pa danes? Medgeneracijsko posredovanje izgubljenih in pozabljenih praks varčne uporabe živil se je učencev zelo dotaknilo.

Jožica Vrtačnik

Pismo iz Bruslja

Iz Bruslja je 18. maja 2017 poslala direktorica Evropskega instituta spominjanje na holokavst DISu naslednje pismo:

Dragi udeleženci sestanka

Iskreno se vam zahvaljujemo za vašo prisotnost in prispevek h konferenci Nedokončana pravica: povračilo vojne škode in spominjanje, ki je potekala v Bruslju 26. aprila 2017.

Z veseljem vam sporočam, da so zbrane prezentacije s konference sedaj na voljo na naši spletni strani skupaj s fotografijami in povzetkom medijskih objav.

Še enkrat hvala za vašo udeležbo, veselimo se ponovnega sodelovanja z vami o teh pomembnih temah v bližnji prihodnosti.

Z lepimi pozdravi,

Petra Seidlová

IZVRŠNI ODBOR DIS

Predsednica:

Ivica Žnidaršič, Ljubljana

Podpredsednika:

Martin Podlesnik, Ljubljana
Alojz Rupar, Boštanj

Člani:

Žiga Blaj, Trbovlje
Teodor Colnar, Ankaran
Majda Cvetanovski, Maribor
Maksimilijan Ferek, Ljubljana
Sabina Godnič, Komen
Zdenka Kaplan, Novo mesto
Marjan Košak, Slovenske Konjice
Rok Kržan, Bizeljsko
mag. Gregor Kaplan, Trebnje
Ivan Kunej, Kozje
Ana Pirc, Leskovec
Albin Pražnikar, Izlake
Stanislava Račić, Ljubljana
Milan Skledar, Ljubljana
Marjan Špegelj, Muta
Rudi Zadnik, Škofja Loka
Davorin Zdovc, Maribor
Marija Žnidar, Kamnik

SVET DIS

dr. Janko Prunk, Ljubljana, predsednik
mag. Franc Žnidaršič, Trebnje
dr. Milan Jazbec, Ljubljana
Hilda Marc, Ljubljana
ing. Vladimir Rostohar, Krško

NADZORNI ODBOR

Veronika Kljun, Kočevje, predsednica
Karl Levak, Artiče
Jolanda Želj Erhard, Maribor

ČASTNO RAZSODIŠČE

Jože Križančič, Ptuj, predsednik
Emilija Držanič, Brežice
Terezija Repovž, Šentjur
Alojz Voščun, Petišovci
Jože Kveder, Domžale

VESTNIK

interno glasilo DIS

Za društvo:

Ivica Žnidaršič

Odgovorni urednik:

Jože Križančič

Lektorica:

Brina Devetak

Tisk:

Tiskarna Skušek

Naslov:

Društvo izgnancev Slovenije
1000 Ljubljana, Linhartova c. 13
telefon: 01 434 48 80
051 383 232
telefaks: 01 434 48 80email: drustvoizgnancev@siol.net
http://www.drustvo-izgnancev.si

Poslovni račun DIS:

SI56 0222 2001 0570 920
Nova Ljubljanska banka

Umrlji člani Društva izgnancev Slovenije

KO DIS Ime in priimek	Datum rojstva	Datum smrti	KO DIS Ime in priimek	Datum rojstva	Datum smrti
KO DIS Bizeljsko			KO DIS Maribor - Tabor		
Miloš BALON	25.01.1928	23.02.2017	Boris GAŠPERIN	15.10.1932	26.08.2016
Oto GABRON	27.11.1925	26.03.2017	Franjo GJRKEŠ	28.08.1926	28.07.2017
Marija KROSELJ	11.04.1933	01.04.2017	Štefanija GODEC	04.09.1926	26.01.2017
Terezija LIPEJ	10.11.1934	16.02.2017	Rozika HRIBAR	15.08.1923	12.10.2016
Marija MRAVLJA	29.11.1938	11.02.2017	Franc HROVAL	16.11.1929	18.11.2016
			Sonja IVANIŠIN	14.11.1924	23.06.2017
KO DIS Bled			Franc KOVAČ	05.01.1936	24.12.2016
Franc PAVLIČ	11.08.1932	26.06.2017	Miloš LEDINEK	28.09.1935	01.08.2017
			Jožefa LIPUŠ	27.19.1915	04.05.2017
KO DIS Boštanj			Ernest PINTARIČ	09.03.1925	29.07.2017
Milena POLJŠAK	22.02.1923	16.07.2017	Marjan PREMROV	07.06.1928	02.03.2017
			Milka RAMPIH	31.07.1933	23.05.2017
KO DIS Branik			Franc VOGELNIK	22.02.1931	24.02.2017
Franc BANDELJ	27.12.1927	22.05.2017	Angela ŽMAUC	30.05.1941	31.07.2016
			KO DIS Mežiška dolina		
KO DIS Brežice			Ana GOLOGRANC	15.05.1932	31.8.2017
Milena ČERNOŠ	20.12.1925	01.06.2017			
Angela GODLER	10.12.1938	02.2017	KO DIS Novo Mesto		
Mihael HERVOL	12.09.1932	06.05.2017	Terezija REŠETIČ	21.12.1929	25.06.2017
			KO DIS Polšnik		
KO DIS Bučka			Janez PODRENEK	09.06.1929	04.07.2017
Marija GOLOB	12.04.1933	01.08.2017			
			KO DIS Radovljica		
KO DIS Dobova			Bernarda BLAS	01.05.1933	13.07.2017
Ana DERŽIČ	17.07.1932	25.07.2017	Lojze KRAJNC	01.03.1936	25.05.2017
Neža GODLER	26.06.1932	07.2017	Joži POGAČAR	09.11.1935	23.08.2017
Marija JURMAN	22.04.1934	27.07.2017	Pavla RESMAN	15.06.1928	05.08.2017
Pavla VUČAJNK	01.12.1937	29.07.2017			
Antonija ZORKO	08.06.1931	25.02.2017	KO DIS Sevnica		
			Anton FLAJS	06.08.1935	22.03.2017
KO DIS Hrastnik			Ljudmila HRIBAR	06.06.1920	30.05.2017
Leopold FERK	28.07.1931	16.04.2017	Cetilija SOVDAT	11.11.1927	09.08.2017
Jože KOTAR	26.07.1925	11.02.2017	Andrej ZALOKAR	05.09.1931	29.07.2017
			KO DIS Slovenska Bistrica		
KO DIS Jesenice na Gorenjskem			Janko ČAR	11.02.1932	10.07.2017
Pavla DOVŽAN	27.10.1927	06.2017	Ivan LORBER	16.12.1935	21.01.2017
Marija LONCNER	06.09.1927	2017	KO DIS Trebnje		
Martina VRTAČNIK	16.01.1936	06.2017	Ana RAJER	16.10.1942	24.06.2017
			KO DIS Velenje		
KO DIS Leskovec pri Krškem			Marija RAMSAK	29.01.1935	26.05.2017
Martin NOVAK	18.03.1934	27.06.2017	KO DIS Veliki Trn		
Zofija PRAH	17.04.1932	30.05.2017	Alojz PIRC	01.09.1933	2017
Terezija STARC	25.11.1927	22.06.2017	KO DIS Zagorje		
			Marija LAVRAČ	20.09.1938	10.08.2017

Izgnanci

Notranjost duše me preganja,
da se o nas izgnancih kaj oznanja,
bridkosti, žalosti in trpljenja
za nas izgnance krutega življenja.

Ko v nemška taborišča smo prispeli,
nobenih pravic več nismo imeli.
Ali želja naša močnejša je bila
kot pa hudobna roka Hitlerja.

Zato izgnanci nazaj smo se vrnili,
da bi živeli v svoji domovini.
In zdaj izgnanci skup se zbiramo,
nazaj v preteklost se oziramo.

Spomin na drage starše, brate, sestre nazaj hiti,
ko onih več med nami ni,
v tujini ali doma počivajo
in upamo, da nebeški raj zdaj uživajo.

Anica Žabkar

PODATKI O DAVČNEM ZAVEZANCU

(ime in priimek davčnega zavezanca)

(podatki o bivališču: naselje, ulica, hišna številka)

(poštna številka, ime pošte)

Davčna številka

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

(pristojni davčni urad, izpostava)

ZAHTEVA

za namenitev dela dohodnine za donacije

Ime oziroma naziv upravičenca	Davčna številka upravičenca	Odstotek (%)
Društvo izgnancev Slovenije 1941-1945 Linhartova cesta 13, 1000 Ljubljana	8 4 7 8 0 3 4 7	0,5

V/Na _____, dne _____

podpis zavezanca